

**Arazi
Toplulaştırma**

**Bitki
Pasaport
Sistemi**

**Sığır
Tüberküloz
Mücadelesi**

**Biyolojik
Mücadele**

**Okul
Kantinleri
ve Hijyen**

**ÇMVA
Hangi
Aşamada?**

05-08 Eylül 2013
Fuar ve Kongre Merkezi - SAMSUN

SAM-TARIM

SAMSUN TARIM-HAYVANCILIK VE ZİRAİ DONATIM FUARI
SAMSUN AGRICULTURE AND FARM IMPLEMENTS FAIR

SAMSUN TARIM FUARI

Destekleyen Kurumlar

SAMSUN TİCARET BORSASI

T.C. SAMSUN VALİLİĞİ GIDA TARIM VE HAYVANCILIK İL MÜDÜRLÜĞÜ

SAMSUN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

SAMSUN TİCARET VE SANAYİ ODASI

BU FUAR KOSGEB DESTEĞİ KAPSAMINDADIR

TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ

Bu Fuar 5174 Sayılı Kanun gereğince
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
(TOBB) izni ile düzenlenmektedir.

FUARÇILIK TİC. LTD. ŞTİ.

www.ekofuar.com.tr

İSTANBUL: 0212 286 91 58 SAMSUN: 0362 234 71 68

Samsun Gıda Tarım ve Hayvancılık
İl Müdürlüğü Adına

Sahibi
Kadir GÜVEN
İl Müdürü

Yazı İşleri Müdürü
Erol BAŞ

Yayın Kurulu
Erol BAŞ
Aytül DURUKAN
Gürsel BALCI
Dr. Habip MURUZ
İcabi ÇAĞAN
Cihan EROĞUL
Fuat COŞKUN
Hatice OLGUN
Ahmet ŞENOĞLU

Fotoğraflar
Recep YAPINCAK

Grafik Tasarım
Göknuş AKYÜREK

Yönetim Yeri Adresi
Gıda Tarım ve Hayvancılık
İl Müdürlüğü
Kılıçdede Mah. Abdülhakhamit Cad.
No. 7 55060 İlkadım /SAMSUN

Telefon
0 362 231 37 00/270

Fax
0 362 233 21 63

e-mail
cey@samsuntarim.gov.tr

web
http://www.samsuntarim.gov.tr

ISSN: 130-7588

Samsun Gıda Tarım ve Hayvancılık
İl Müdürlüğü Yayını Olan SAMTİM
Dergisi Yaygın Süreli Yayındır.

Basım Yeri
Cem Ofset Ltd. Şti.
Ulugazi Mah. 614. Sk. No. 9
Tel : 0 362 431 82 22 İlkadım / SAMSUN

içindekiler

- 2 Önsöz
- 3 Arazi Toplulaştırması Neden GerekliDir?
- 6 Bafra Arazi Toplulaştırma Projesi
- 9 Arazi Toplulaştırması Raporu
- 10 Kırsal Kalkınma ve Güvenilir Bilgi Sağlamada Karşılaşılan Sorunlar
- 12 Bitki Pasaportu Sistemi Nedir, Ne Değildir?
- 14 Ziraî Mücadeleye Dostça Bir Yaklaşım: Biyolojik Mücadele
- 18 Sığır Tüberkülozu Mücadelesinin Esasları
- 20 Okul Kantinlerinde Özel Hijyen Yönetmeliği ve Bu Çerçeve de Yürütülen Faaliyetler
- 22 Çiftlik Muhasebe Veri Ağı (ÇMVA) Samsun'da Ne Aşamada ?
- 24 İlimizden Haberler

www.samsuntarim.gov.tr

Milli ekonominin temeli ziraattır. Bunun içindir ki tarımda kalkınmaya büyük önem vermekteyiz. Köylere kadar yayılacak programlı ve pratik çalışmalar bu amaca ulaşmayı kolaylaştıracaktır.

H. Arslan

Kıymetli Samtim Okurları,

Zaman çabucak geçip gidiyor. Artık yaz aylarını en yoğun yaşadığımız günlerdeyiz ve "açık fabrika" tabir ettiğimiz tarımsal üretim alanındaki tempo özellikle bu aylarda gayet yüksek. Buğday gibi kimi ürünlerde hasat mevsimini geride bırakırken, karpuz kavun ve sair sebzelerde hasat mevsiminin tam ortasındayız.

Daha Mayıs ayında bir biri ardına kutladığımız Toprak Bayramı ve Dünya Çiftçiler Günü mesajlarımızda da vurguladığımız üzere tarımda verimlilikse yine değişmeyen konumuz.

Bu yüzden ki Bakanlığımızın tarım arazilerinin miras yoluyla bölünmesinin önüne geçecek olan Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Yasa Tasarısı üzerindeki çalışmalar da bir taraftan hızla sürdürülürken, gelişmiş ülkelerde olduğu gibi miras yoluyla tarım arazilerinin bölünmesinin önüne geçecek yasal düzenlemenin bir an önce tamamlanmasını umuyoruz. Zira söz konusu kanun ile; arazilerin 20 dekarın altında bölünmesinin önüne geçilirken, tarımsal üretimin daha kolay, rantabl ve karlı olmasını sağlamak daha da kolaylaşacaktır. Bir konuşmasında Sayın Bakanımızın da ifade ettiği gibi; eğer torunlarımız bu topraklarda tarım yapacaksa ve torunlarımızın yaptığı tarım, dünya ülkeleriyle rekabet etsin istiyorsak bu düzenleme gerçekten önemlidir. Çünkü küçük ve çok parçalı işletme yapısı, teknoloji kullanımını güçleştirmekte, emek verimliliğini düşürmekte, yeterli sermaye birikimini de engellemektedir.

Bugün Türkiye'de 3 milyon tarım işletmesi var ama yazık ki bu işletmelere ait parsel sayısı 30 milyon civarında. Ortalama işletme büyüklüğü ise 60 dönüm ama bu da 10 parça halinde, yani bugünkü noktada ortalama parsel büyüklüğümüz sadece 6 dönümlerde. Ülkemizdeki tarım işletmelerinin kullandıkları arazi miktarı küçük ölçekte olduğu gibi ayrıca da birbirinden uzak ve çok sayıda parçalardan meydana gelmiştir. Durumun vehameti açısından rakam ortaya koymak gerekirse; Türkiye'de bir işletmeye düşen ortalama arazi miktarı 61 dekar iken, bir parçası olma gayretinde olduğumuz AB'de 174 dekar kadardır. Mesela İngiltere'de ortalama işletme büyüklüğü 457 dekar ve yine örnekler baktığımızda; Fransa 430, Almanya ise 420 dekar olup, üstelik bu büyüklükler bizdeki gibi 10 parça da değil. ABD'yi söylemeye gerek bile görmüyorum; 181 hektar, yani ortalama işletme büyüklüğü 1.810 dekar. Bu sayılar bize bu ülkelerle tarımsal alandaki bir rekabetin güçlüğünün açık seçik göster-gesidir.

Bizdeki bu çok parçalılık ve bölünmüşlük elbette ki üretimde maliyeti artırıyor. Zira arazi parçalanması, tarım işletmelerinin ekonomik işletme büyüklüklerinin altına düşmesine sebep olmaktadır. Bu durumsa bilindiği üzere tarımsal yapıyı, masrafları ve üretimi olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca dağınık ve parçalı haldeki parsellerin, alet ve makinelerin rasyonel kullanımını da zorlaştırdığı bilinmektedir. Aslında bizim tarımsal alandaki birincil, acil, önemli, öncelikli sorumuz budur ve halledemediğimiz sürece gelecek nesillere tarım yapılabilir arazi bırakmış olmayacağız. Bu gün Türkiye'de hızlı bir arazi toplulaştırması mevcuttur. Öyle ki 1961'den 2002'ye kadarki dönemde (41 yıl) 450 bin hektar alan toplulaştırılmış iken, 2003'den günümüze (10 yıl) 2.5 milyon hektar tarım alanı toplulaştırılmıştır. İlimizde ise bu çerçevede yürütülmekte olan Bafra Arazi Toplulaştırması Projesi önemli ve kayda değer sonuçlar alınmıştır. İşte bu konuda ve ilimiz tarımıyla ilgili çok daha çarpıcı konulardaki detayları bu sayımızda bulabilirsiniz diyerek,

Sözlerimi bitirirken ürününüz bol ve bereketli olsun diyorum.

Kadir GÜVEN

İl Müdürü

www.samsuntarim.gov.tr

Arazi Toplulaştırması Neden Gereklidir ?

Tuğçe Emer Harita Teknikeri

Türkiye'nin nüfusu 1927 yılında 13,5 milyon iken, 1990 yılında 57 milyona, 2000 tarihli nüfus sayımına göre 67.8 milyona günümüzde ise 72,5 milyona yükselmiştir.

Günümüzde hızlı nüfus artışına karşın arttırılamayan tarım toprakları ile sürekli artan nüfusun beslenmesi, dünyanın karşı karşıya olduğu en önemli sorunlardandır. Bu sorun Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde daha ciddi boyutlardadır. Tarıma açılacak araziler son sınırına ulaştığı için, tarım yapılabilecek alanların, nüfusun artışına göre çoğaltılması mümkün olmadığına göre, mevcut tarım topraklarından daha fazla miktarda verim alınmasını sağlayacak yol ve yöntemlerin bulunmasını sağlamak gerekmektedir. Toprakta daha fazla miktarda verim almak, çağdaş tarım yöntemlerinin uygulanmasının yanı sıra, bir taraftan da tarımın yapısal sorunlarının çözülmesine bağlıdır. Sürdürülebilir kırsal kalkınma için de toprak ve su kaynaklarının geliştirilmesi ve verimli kullanılması şarttır.

Tarımsal işletmelerin ölçeği dünya

Ülkemizdeki tarım işletmelerinin kullandıkları arazi miktarı küçük ölçekte, birbirinden uzak ve çok sayıda parçalar-dan meydana gelmiştir.

ölçeğinin çok altında olmakla birlikte tarım nüfusumuz çok yüksektir. Nüfusun % 35'i hala kırsal alanda yaşamaktadır. Ülkemiz tarım ülkesi olarak bilinmesine rağmen, son zamanlarda görülen yoğun ve bilinçsiz tarımsal üretim uygulamaları, veraset yoluyla toprağın parçalanması gibi sebeplerle bu özelliğini kaybetmekte ve bazı tarımsal ürünleri ithal etmek zorunda kalmaktadır.

Kırsal alanda yapılan yatırımlardan beklenen faydanın sağlanması ve tarımsal yeniliklerin parsellerin içerisine kadar götürülebilmesi için her şeyden önce tarımsal bünye bozukluğunun düzeltilmesi gerek-

mektedir.

Tarımsal bünyenin ıslahı ile alınabilecek tedbirlerin başlıcaları: Mülkiyet ve tasarruf rejiminin ıslahı, arazi ıslahı, toprak muhafaza tedbirlerinin alınması, drenaj ve sulama çalışmaları gibi tedbirlerdir. Tarımsal işletmelerde verimliliğin büyük ölçüde düşmesine sebep olan en önemli etmen arazi parçalanmalarıdır. Parçalanma, tarım işletmelerini oluşturan arazilerin parseller halinde değişik yerlere dağılmış olduğunu ifade eder.

Parçalanmanın nedenleri arasında: fiziksel nedenlerle bir bölgede karayolu, demiryolu ve sulama sistemlerinin inşa edilmesi, sermaye ve işgücü yetersizliğinden dolayı yapılan kiracılık ve ortakçılık, miras ve intikal, hisseli ve bölünerek yapılan satışlar muhtelif amaçlarla yapılan kamulaştırmalar, tarım kesimindeki yüksek nüfus yoğunluğu baskısı, mera ve yaylak oluşturma gibi etmenler sayılabilir.

Ülkemizdeki tarım işletmelerinin sayıları her geçen gün artmakta ve buna bağlı olarak da işletme büyüklükleri azalmakta iken, AB ülkeleri başta olmak üzere gelişmiş ülkelerde,

işletme sayılarında azalma, ortalama işletme büyüklüklerinde ise artma görülmektedir.

Küçük ve çok parçalı işletme yapısı, teknoloji kullanımını güçleştirmekte, emek verimliliğini düşürmekte, yeterli sermaye birikimini engellemektedir. Ülkemizdeki tarım işletmelerinin kullandıkları arazi miktarı küçük ölçekte, birbirinden uzak ve çok sayıda parçalardan meydana gelmiştir. Türkiye’de bir işletmeye düşen ortalama arazi miktarı 61 dekar iken, AB’de 174 dekardır.

1950 yılında işletme sayısı 2,2 milyon, ortalama işletme büyüklüğü de 100 dekar iken, 2000 yılında işletme sayısı 3,02 milyona çıkarken ortalama işletme büyüklüğü 61 dekara düşmüştür. İşletme ölçeği küçülürken parça sayısı da artmaktadır. Bugün işletme başına 7 parça arazi düşmektedir.

Arazilerin parçalanması, tarım işletmelerinin ekonomik işletme büyüklüklerinin altına düşmesine sebep olmaktadır. Bu durum tarımsal yapıyı, masrafları ve üretimi olumsuz yönde etkilemektedir.

Bunu önlemenin yolu: öncelikle tarım arazilerindeki daha fazla parçalanmayı ve bozulmayı önleyici; yasal, hukuksal düzenlemeler yapmak; sonrasında da bugüne kadar oluşmuş

küçülmelerin, parçalanmaların, düzensizliklerin (şekil bozuklukları gibi) iyileştirilmesidir. Bu da arazi toplulaştırması çalışmaları ile mümkün olmaktadır.

Arazi toplulaştırması, tarımsal arazileri niteliklerine göre sınıflandırarak, bir kişiye ait, farklı alanlardaki küçük arazi grupları yerine, o arazinin toplamını karşılayacak kadar, en az miktarda parça arazinin (mümkün olursa tek bir parçanın), o kişiye verilmesidir. Böylece iş gücünden, akaryakıttan, tarla sınırlarındaki kayıplardan kar edilmiş olur; ayrıca toprağın işlenebilme süresi ve kalitesi artar. Yapılacak diğer iyileştirme (drenaj, katkı v.b.),

sulama, gübreleme ve ilaçlama gibi yatırımlar daha ucuza mal edilebilir.

Küçük parçalarda kenar şeridinin etkisiyle ürün miktarında azalma meydana gelir ve parçanın küçüklüğü, ekim, bakım ve hasat sırasında çalışma gücünü yaratır. Çift veya tarla sınırına yaklaşmama nedeniyle, tarla sınırına paralel en az 30 cm genişliğindeki bir tarla şeridi tam anlamıyla ekilemez. Bu ise bir kısım alanın boş kalmasına veya ürün kaybına neden olur. Örneğin 50 m genişliğinde ve 200 m uzunluğunda 1 hektarlık tarlada bu şekilde alan kaybı 150 m2 kadar

olduğu halde, aynı tarlanın 10 m genişliğinde 5 parsel bölünmesi halinde alan kaybı 630 m² ye yükselebilir.

Parselin uzunluğu, şeklin düzensizliği ve uzunluk-genişlik oranı arttıkça, arazi yüzeyine oranla sınır kaybı, dolayısıyla arazi kaybı da artmaktadır. Sınır kayıpları açısından ise en elverişli parsel şekli kare, işleme kolaylığı ve zaman kaybı açısından ise dikdörtgen, parsellerdir. Arazi toplulaştırma uygulamaları yapılan parsellerin şekilleri genel olarak dikdörtgenlerden oluşmaktadır. Şekilleri düzgün olan tarlalarda insan ve makinelerin veriminde önemli artışlar sağlanmaktadır. Ayrıca tarım makinelerinin kullanımı kolaylaşmakta, işleme maliyetleri ve süreleri azalmaktadır (Paralelkenar bir parsel= 1,1 saat sürede işlenebilmektedir. Üçgen parsel= 1,2 saatte işlenebilmektedir. Şekilsiz bir parsel= 1,3 saatte işlenebilmektedir).

Makinanın verimi üzerine parselin genişliği ve şekli yani tarlanın muntazam olup olmaması etki eder. Dar ve şekilleri düzensiz tarlalarda verimsiz zaman daha fazla olduğundan makina normal randımanla çalışamaz. Bu ne-

Küçük ölçekli ve biçimsiz araziler iş gücü verimliliğini azalttığı gibi sulama ve mekanizasyon gibi tarımsal uygulamaları da güçleştirmektedir.

denle tarlanın genişliği bazı makinelerin kullanılmasını sınırlar.

Örneğin 10 m' den daha az genişlikteki parsellerde mibzer ve bazı makinelerin kullanılması mümkün değildir. Makinanın normal çalışabilmesi için uzunluk genişlik oranının 1:5 den yukarı olması gerekir. Yani uzunluk, genişliğin en az 5 katı olmalıdır.

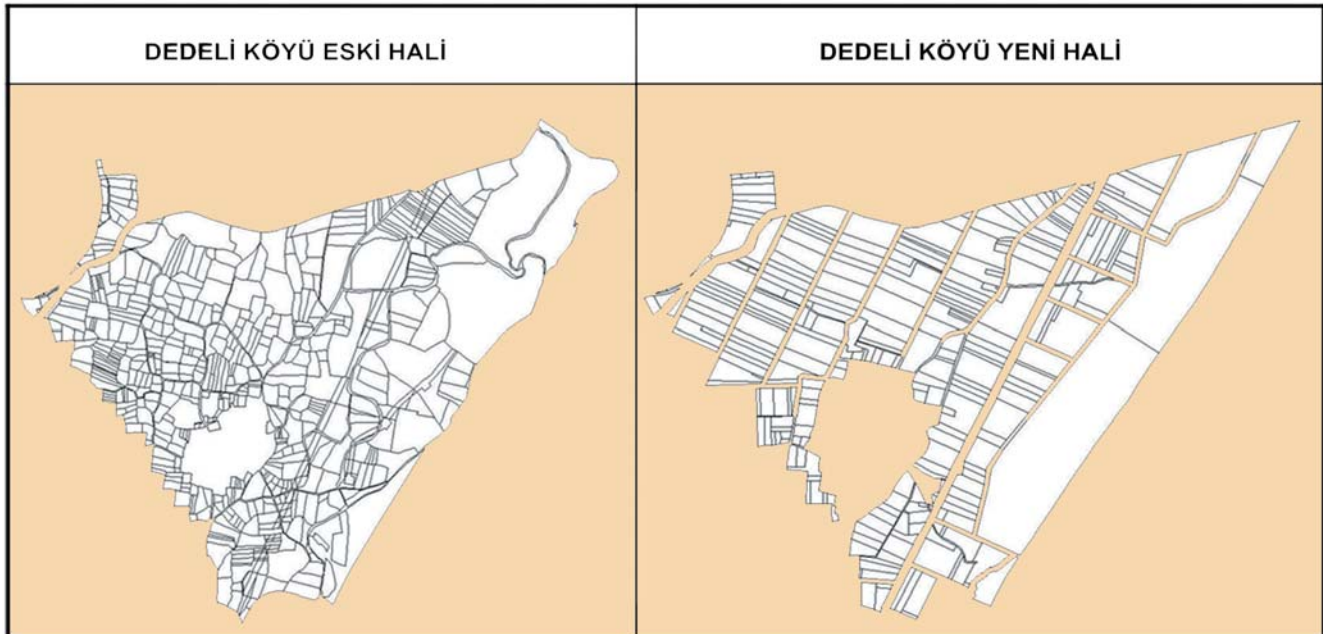
Parsel çok küçük olduğunda, yani tarladaki iş, 1 iş gününü doldurmadığı veya sık sık tarla değiştirmek gerektiğinde işgücü verimli bir şekilde değerlendirilememekte, iş yerlerine gidiş geliş ve aletlerin tekrar toplanması zaman kaybına neden olmaktadır. Dağınık haldeki parseller alet ve makinelerin rasyonel kullanımını da zorlaştırmaktadır. Parsellerin şekillerinin bozuk oluşu tarlayı sürmekte çiftçiye güçlük

yaratmakta, tarlanın sürülme zamanını arttırmakta, zaman kayıplarına neden olmaktadır.

Arazilerin birçoğunun yola cephesi bulunmamakta, bu durum tarlalara ulaşımı güçleştirmektedir. İşletme merkezlerinin parsellere uzak oluşu yakıt, iş gücü, maliyet ve zaman kayıplarının artmasına neden olmaktadır.

Arazi toplulaştırma çalışmalarında planlanan, önemli olgulardan biriside, tarım arazileri içerisinde altyapısı tamamlanmış yolların yapılarak, ulaşımın ekonomik ve kolay hale getirilmesi işlemleridir. Yerleşme alanları ile tarımsal arazi arasında kat edilmesi gereken yol mesafesi azalmakta ve böylece çiftçilerin gidiş geliş için harcadığı zaman ve yakıttan tasarruf edilmektedir.

Görüldüğü üzere, ülkemizde tarım arazilerinin dağınık ve çok parçalı oluşu önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmakta; tarımsal üretimin daha verimli, kolay ve dünya ile rekabet edebilir seviyelere çıkarılması yolunda ivedilikle ele alınması gereken bir mesele olarak önümüzde durmaktadır.

Bafra Arazi Topplulaştırma Projesi

Aytül DURUKAN

Tarımsal Altyapılar ve Arazi Değerlendirme Şube Müdürü

Ülkemizin tarım potansiyeli en yüksek ovalarından biri Bafra Ovasıdır. Ovada buğday, mısır, pirinç, ayçiçeği, şeker pancarı, tütün yetiştiriciliği yapılmaktadır. Sulama imkânlarının artırılmasıyla sebze ve meyve yetiştiriciliği artmıştır.

Bafra'da çiftçi ailelerin kullandığı toprak büyüklüğü genellikle küçük aile işletmesi ölçüsünde olup, ortalama 1- 50 dekar arasındadır. Bu arazi ölçeğine sahip çiftçi sayısı, toplam aile sayısının % 90'ı oluşturmaktadır. Bu kişilerin sahip oldukları arazi miktarları toplam tarım arazisinin % 65'idir. İşletmeler çok parçalı bir yapıya sahip olup, % 85'i optimum işletme büyüklüğünün altındadır. Bu da kaynakların rasyonel kullanımını güçleştirmektedir.

Arazilerin bir kısmının mevcut servis yolları, sulama ve drenaj kanallarından yararlanamamaktadır. Çiftçi tarlasını kendi imkânları ile

sulamakta ürünlerden beklenen verim alınamamaktadır.

Topplulaştırma yapılmadan önce Bafra ovasında mevcutta sulama suyu bulunmakla birlikte kullanılan su, taban suyuyla karışarak toprak için zararlı olan sodyum ve tuz oranının artmasına yol açmaktadır.

Topoğrafik koşullar nedeniyle

Bafra'da işletmeler çok parçalı bir yapıya sahip olup, % 85'i optimum işletme büyüklüğünün altındadır. Bu da kaynakların rasyonel kullanımını güçleştirmektedir.

bazı kanalların parselleri bölmesi önlenememektedir. Küçük, dağınık ve şekilleri düzensiz parseller sulama planlamasını, projenin inşasını ve çağdaş sulama yöntemlerinin uygulanmasını önlemektedir. Topplulaştırmaz sulama projelerinde arazi tesviyesi, tarla içi sulama, drenaj ve yol sistemleri gibi kültürel teknik hizmetlerinin önemli bir bölümü proje alanına götürüldüğü halde, bu hizmetlerden ve yapılan yatırımlardan beklenen sonuç tam alınamamaktadır.

Sulama randımanı ve sulama oranının arzu edilen düzeye erişememesi de; parsellerin küçük, dağınık ve şekillerinin düzensiz oluşunun önemi büyüktür. Topplulaştırma sonrasında her parsel sulama kanalından doğrudan faydalandığından ve çiftçiler öncesine göre daha az sayıda parsel sahibi olduklarından dolayı sulama oranı ciddi ölçülerde artmaktadır. Böylelikle son derece

pahalı olan baraj ve sulama yatırımlarından beklenen fayda artırılmaktadır.

Arazilerin parçalı yapıya sahip olması nedeni ile parsel sınır uzunlukları artmakta sınır kayıpları ekili dikili alan miktarı azalmaktadır. Küçük parçalarda kenar şeridinin etkisiyle arazinin yaklaşık %30'luk bölümü ekilememekte bu da ürün kayıplarına neden olmaktadır. Ayrıca parçanın küçüklüğü ekim, bakım ve hasat sırasında çalışma gücünün yaratmaktadır.

Bu sebepler modern tarım tekniklerinin uygulanmasını zorlaştırmış, bölgedeki ürün deseni ve verimin olumsuz etkilenmesine neden olmuştur. Bu nedenle Samsun-Bafra Katılımcı ve Zorunlu Arazi Toplulaştırma Projeleri uygulanmıştır.

Samsun Bafra Ovası Katılımcı Arazi Toplulaştırma projesi, 6000 hektar alanda, ARİP finansmanı ile başlayan; Örencik, Dedeli, Yörgüç, Kuşçular, Adaköy, Karaburç, Kalaycılı, İkiztepe, Harız, Kelikler, Hüseyinbeyli, Şirinköy, Sahilkent köylerinde uygulanan toplulaştırma projesidir. Bu projede toplam parsel sayısı 3905 iken toplulaştırma sonrasında bu sayı 2665 e inmiştir. Proje sonunda toplulaştırma oranı %31,75 olmuştur.

Bu proje ile her parselin sulama açısından faydalanması sağlanmış toplulaştırma sonrası sulama oranı

% 96'ya ulaşmıştır. Proje sonunda kurumumuzca toplam 10 km, DSİ'ce 135 km servis ve tarla içi yol inşa edilmiş, her parselin yola cephe alması sağlanmış ve toprak yoldan stabilize yola dönüştürülerek yol kalitesi artırılmıştır.

13 köye ait toplulaştırma işlemleri tamamlanma aşamasında olup zeminde beton taşlar gömülerek vatandaşlara yeni yerler teslim edildi. Köylere ait parselasyon planları kadastro kontrollerini müteakip tapu tescilleri tamamlanacaktır.

Çetinkaya Beldesi, Yağmurca, Kaygusuz, Emekli, Fener, Koruluk, Altınay köylerini kapsayan 8000 hektar alanda zorunlu toplulaştırma projesi uygulanmıştır.

Bu projede kurumumuzca yaklaşık 15 km yol, DSİ'ce 181 km yol inşa edilmiştir. DSİ tarafından yeni planlanan sulama-drenaj sisteminde kullanılmayan eskiden açılmış drenaj kanalının dolgusu yapılarak tarıma kazandırılmıştır. Parselleri düzgün kesmeyen, yeni parselasyon planlamasında kullanılmayacak eski yolun kaldırılması da gerçekleştirilerek parsellerin düzgün şekilli, tarımsal mekanizasyona uygun hale getirilmesi sağlanmıştır. Tüm Bafra Ovasını oluşturan 20 yerleşim birimine ait çalışmalar neticesinde, Bir kişiye ait parsel sayısında mümkün olduğunca tek parsel

düşürülerek parsel sayısında azalma sağlanmıştır. Bunun yanında tek parselde 20- 30'larla ifade edilen hissedar sayısı mümkün olduğunca tek kişiye düşürülerek müstakil parsellerin oluşturulması sağlanmıştır. Böylece çiftçilerimizin parselleri üzerinde tarımsal anlamda yatırım yapma ve üretim planlaması yapma imkânları artırılmıştır.

Ayrıca, arazi toplulaştırma işlemleri kırsal yerleşmelerde sosyal ve kültürel tesislerin oluşmasına önemli katkıda bulunmaktadır. Bu projede hazine adına kayıtlı, ortalama büyüklüğü 150 dekar olan dağınık haldeki 6 adet parsel toplulaştırılmıştır. Şekilleri bozuk olan ve yola cephesi bulunmayan bu parsellerden, projeye özel olarak yaklaşık 830 dekar arazi Ondokuzmayıs Üniversitesi adına hazineye tahsis edilmiştir. Böylece yapısal olarak tarımsal üretime elverişli olmayan araziler değerlendirildiği gibi, şekilleri düzeltilerek yol ile bağlantısı sağlanmıştır.

DSİ teşkilatı ile eşzamanlı çalışılarak DSİ sulama projesi ile Tarım Reformu Genel Müdürlüğü projesi olarak Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğümüzce iki proje koordineli yürütülmüştür. DSİ teşkilatınca Ovaya yerleştirilen ve yerleştirilmekte olan sulama-kurutma tesisleri zaten parçalı, çok hisseli ve tarımsal üretime elverişli olmayan mevcut parselleri bir kez

daha bölmekte iken Arazi Toplulaştırma projesi ile tarımsal arazi parçalanması bertaraf edilmiştir.

Toplulaştırma yapılmadan yapılan sulama projelerinde, kanallar ve yollar parsel sınırlarına bağlı olmadan, topoğrafik yapıya göre geçirildiği takdirde mevcut parseller parçalanmaktadır. Bunun sonucunda bir dekarın altında tarım için kullanılmayan ölü araziler meydana gelmektedir. Kanalların ve yolların geçtiği parsellerdeki arazi kayıpları, proje sahasındaki bütün maliklere eşit oranda dağıtılmadığından, arazileri kamulaştırılan işletmeler küçülmekte, istenen işletme büyüklüğünün altına düşmekte veya tamamını kaybetmektedir; dolayısıyla çiftçi toprağından kopmaktadır. Kanalların ve yolların geçtiği araziler kamulaştırıldığından, kamulaştırma bedelleri yatırım masrafını artırmakta, hatta bazı projelerin verimliliğini düşürdüğünden uygulanabilirliğini zorlaştırmaktadır.

Yurdumuzda uygulanmakta olan kalkınma planlarında tarımsal yatırımlar, sulama geliştirme yatırımlarını da kapsamaktadır. Bunlar devlet sulama sistemlerinin geliştirilmesi amacıyla öncelik verilen yatırımlardır. Uygulanacak sulama geliştirme projelerinin en ekonomik şekilde gerçekleştirilmesinde arazi toplulaştırması önemli bir etken olmaktadır. Yapılan araştırmalar ülkemizde arazi toplulaştırması uygulamalarının, sulama geliştirme projelerinin giderlerinde, ortalama %36.7 tasarruf sağlandığını ortaya çıkarmıştır.

Büyük projelerde kamulaştırma maliyeti çok büyük meblağlara ulaşmakta bu da yatırım programlarında bütçeden ödenek ayrılmasını zorlaştırmaktadır. Bunun sonucunda kamulaştırma bedelleri zamanında ödenemediğinden, yatırım projelerinin uygulanması geciktiği gibi, arazisi kamulaştırılan çiftçilerin mağdur olmalarına neden olmaktadır; hâlbuki arazi toplulaştırması uygulanan sulama projelerinde bu sorunlar ortadan kalkmaktadır. Zira küçük parçalara bölünen araziler, arazi sahibinin

diğer arazileri ile birleştirileceğinden faydalı hale getirilmektedir.

Samsun Bafra Ovası katılımcı ve zorunlu arazi toplulaştırma projelerinde kamu yatırımları için yapılan kesinti yaklaşık 8 000 dekarıdır. Eğer Arazi Toplulaştırma Projesi DSİ teşkilatı ile ortak yürütülmeseydi bu alan için DSİ teşkilatınca ödeme yapılacak kamulaştırma bedeli, her dekar için yaklaşık günümüz fiyatları ile 10 000 TL, tüm proje için toplam 80 000 000 TL civarında bir rakam olması muhtemeldir.

Toplulaştırma projesi uygulanarak ortak tesislere katılma payı ve arazi kayıpları, bütün maliklerden eşit oranda kesildiğinden; sosyal adalet yerine getirildiği gibi, arazilerinden yol ve kanal geçen çiftçilere kamulaştırma bedeli yerine arazi verilmekte, projenin maliyeti düşmekte, yatırımlardan tasarruf sağlanmaktadır.

Bu proje ile her parselin sulama ağından faydalanması sağlanmış toplulaştırma sonrası sulama oranı % 96'ya ulaşmıştır.

Toplulaştırma projelerinin uygulanmasından sonra proje alanındaki parsel sayısı azalırken, parsel büyüklükleri artmakta ve parsel şekilleri düzeltilmektedir. Ayrıca değişik parsellerde dağılmış bulunan şahıslara ait arazi mülkiyet hisseleri birleştirilerek mümkün olduğunca müstakil tek bir parsel haline getirilmektedir.

Tarım işletmelerinde toprak işlenmesi, ekim, dikim, bakım ve hasat gibi çeşitli faaliyetler için işletme merkezinden veya köyden ayrı ve değişik yerlerde bulunan tarlalara gidip gelme sırasında, çiftçilerin parsel sayısı ile orantılı olarak fazla yol kat etmesi iş, zaman ve

akaryakıt kaybıyla; taşıt ve makinelerin yıpranmasına yol açmaktadır. Arazi toplulaştırması uygulamaları ile bu kayıpların en az düzeye inmesinin sağlanabileceği açıkça ortaya çıkmaktadır.

Toplulaştırma uygulamasıyla bir işletmeye ait bütün parsellerin bir araya getirilmesi, şekillerinin düzenlenmesi ve alt yapı tesislerinden bütün işletmelerin eşit oranda ve tekniğe uygun bir düzeyde yararlanmasının bir sonucu olarak, her türlü işletme faaliyetlerinde teknik tarım yöntemlerinin uygulanmasında kolaylıklar sağlanmaktadır. Bunlar arasında makina kullanma, ekim nöbeti ve entansif tarım olanaklarının artması; toprak işlenmesi, ekim, dikim, bakım ve hasat işlerinin kolaylaşması; sulama randımanının artması; iş gücü ve zaman gereksinmesinde tasarruf sağlanması gösterilebilir.

Ülkemizde arazi mülkiyeti çok önemli bir değerdir. Bu nedenle varisler ve komşular arasında süregelen mülkiyet anlaşmazlıkları sosyal huzurun bozulmasında yerel yönetim ve yargı kuruluşlarına sık sık başvurulmasında başlıca etkenler olarak gösterilmektedir.

Arazi toplulaştırması bu tür anlaşmazlıkların bir bölümünün ortadan kaldırılmasında veya tamamen çözümlenmesinde ve dolayısıyla sosyal huzurun nispeten sağlanmasında etkili bir rol oynamaktadır.

Türkiye'de toprak ve su kaynaklarının geliştirilmesi ve bu kaynakların ekonomik şekilde tekniğine uygun olarak kullanılmasını, Türk çiftçisinin kalkınmasında en önemli etkenlerden birisi olarak görülmektedir. Çağdaş tarımın uygulanmasında sulama projeleri ile birlikte drenaj kanalları, tesviye ve tarla içi yolların yapımı gibi hizmetlerin tarım reformu ve arazi toplulaştırması ile birlikte değerlendirilmesi, çevre ve doğanın korunması, köylerin yenilenmesi, kamu yatırımlarında fiziki tesisler için arsa temini, kırsal kalkınma hedefine ulaşmadaki yegâne yoldur.

ARAZİ TOPLULAŞTIRMASI SABIR GEREKTİREN BİR SÜREÇ...

Ropörtaj: Hatice Olgun

Fotoğraflar : Ahmet Şenoğlu

Bafra İlçemizin şirin köylerinden olan 85 haneli Adaköy, 2011 yılı itibarıyla sona gelinmiş olan Bafra Arazi Toplulaştırması Projesine dahil olan köylerimizden biri... Projeyi, ilgili süreci ve mevcut durumu konuşmak üzere ise Adaköy Muhtarımız Sayın Yalçın Yılmaz'la bir görüşme yaptık. Bakalım neler konuşmuşuz;

Samtim: Projeye nasıl başlandı, bize kısaca anlatabilir misiniz?

Yalçın Yılmaz: Proje köyümüzde 2004 yılında başladı. O zaman Toprak Reformu genel Müdürlüğü'nden gelen çalışanlar bizimle görüştüler ve projeyi bizlere anlattılar. Biz de bu köyün Muhtarı ve bir nevi kanaat önderi olarak elimizden geleni yapacağımıza söz verdik ve köylüye olayı doğru anlatma ve ikna noktasında % 60 imzalı destekle bu işe başlamak suretiyle de bu sözü tuttuğumuza inanıyorum.

Samtim: Bir iknadan bahsettiğimize göre projeye başlarken ve proje süresince çeşitli zorluklarla karşılaştınız öyleyse?

Yalçın Yılmaz: Elbette.. Bir ikna olma meselesi gerek çevre köylerde ve gereke bizde de yaşandı. Muhtar olarak arabuluculuk görevini üstlendik. Halkımızın genel tavrı, yeni başlayan her hangi bir meseleye baştan karşıt yaklaşmaları olabiliyor. Mesela vatandaşlardan yeni yerine geçmek istemeyenler yada karlı çıkacağını düşünmeyenler oldu. Usulünce anlatmaya çalıştık. Neyseki adli bir vaka ortaya çıkmadan, zorluk çıkaran çiftçilere işin ikna kısmını da atlattık ama dediğim gibi zor bir süreçti. Öyleki gece yarılarında kadar yada sabahın erken saatlerinden itibaren kapımıza gelen köylülerimiz "çevre köyler bu işe girmedikleri halde, biz niye giriyoruz" şeklinde tepkilerini gösterdiler.

Samtim: Gerçekten zorlanmışsınız, peki Proje ile neler yapıldı?

Yalçın Yılmaz: Bir kere arazilerimiz miras sebebiyle çok fazla parçalanmış bir durumdaydı. Zaten dediğim güçlüklerde asıl bu tapulu arazilerde yaşandı, öyle ki çoğunun maliki nüfusta ta 30 yıl önce ölmüş görünüyordu. Bu parçalı araziler proje ile toplulaştırıldı ve daha derli toplu ve belirgin hale geldi. Sınırları netleşti. Bunun dışında arazilerin arasından geçen yollar ve sulama kanalları da düzenlendi. Bazı çevre köylerde toplulaştırma ile birlikte drenaj ve tesviye gibi iyileştirmelerin de yapıldığını biliyoruz. Hatta buralardaki drenajsız topraklarda daha önceleri örneğin meyve yetişmezken şimdi meyve bahçeleri tesis ediyorlar. Yani bu proje ile arazilerimizde birçok alanda bir düzelme hedeflenmiştir.

Samtim: Anlıyorum, hayırlı uğurlu olsun. Peki, proje bitiminde mevcut durum nedir? Daha yeni bitmiş gerçi ama faydaları hissedilmeye başlandı mı mesela?

Yalçın Yılmaz: İnşallah. Ben inanıyorum ki toplulaştırmanın faydalarını yeni yeni görmeye başlayacağız. Bir kere arazilerimiz derli toplu oldu. Bizler işlerken, ekimlerde ve hasatta zorlanıyorduk. Bu konularda çiftçiye bir rahatlık getirdi. Zaten bizim köyümüzde aklınıza gelen her şey yetişir ve belki sulama

suyumuzun da gelmesiyle (ki DSI 2014'e kalmayacağını söylüyor) sonuç daha görülebilir olacak. Sonuçta proje sizin de söylediğiniz gibi çok yeni bitti ve bir meyve bahçesi bile ilk yıllar meyve vermez. Dolayısıyla somut getirileri de zamanla muhakkak olacak. Herkese tavsiye diyor ve emeği geçenlere teşekkür ediyoruz.

Yanımızda örnek çiftçi Vedat Koçbay da geldi. Kendisi zamanında Ankara Üniv. Basın yayın Bölümü'nün ikinci sınıfını ailesel sebeplerden bırakmış. Bu sebeple diyebiliriz ki daha bir bilinçli ve farkındalığı da yüksek. Gelin proje için bizlere neler söylediğine bakalım;

Vedat Koçbay: Proje bize ilk anlatıldığında bazı köylülerin aksine biz hemen karşı çıkmadık. Bu ülkede sadece günlük kazançlar üzerinden düşünmemeliyiz. Yarını ve gelecek nesilleri düşünmeliyiz. Çiftçiler olarak zor şartlarda çalışan insanlarız ama lehimize olan işleri de görmemiz gerekir. Arazi toplulaştırması böyle bir proje... Ben de muhtarım gibi diyorum ki inşallah sonuçlarını yakın zamanda daha da iyi görebileceğiz.

Biz de kendilerine teşekkür ediyor ve bu işin muhtemel iyi sonuçlarını önümüzdeki yıllarda takip edeceğimizin sözünü veriyoruz.

Kırsal Kalkınma ve Güvenilir Bilgi Sağlanmada Karşılaşılan Sorunlar

Berrin ŞENTÜRK

Ondokuzmayıs Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Hayvancılık Ekonomisi ve İşletmeciliği Anabilim Dalı, Samsun, Türkiye

Kırsal kalkınma farklı şekillerde tanımlansa da temelde kırsal alanda yaşayan insanların ekonomik refahının ve yaşam kalitesinin artırılması sürecidir. Kırsal kalkınmayla kırsal alanda yaşayan insanların ekonomik, toplumsal ve kültürel imkânlarının geliştirilmesi, ülkenin refahından aldıkları payın artırılması ve kırsal yaşamın kentsel yaşam düzeyine ulaştırılması hedeflenmektedir.

Kırsal alanda insan ilişkileri geleneksel ve yüz yüzedir. Kırsal alanın ekonomik, teknolojik yeniliğe uyumu ve yaygınlaşması geç olmaktadır. Bu alandaki kültürel değişimler kente göre daha yavaştır.

Kırsal alanda yaşamı belirleyen en önemli ekonomik aktivite üretim ve doğal kaynakların değerlendirilmesidir. Kırsal kalkınmada doğal kaynakların geliştirilerek korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması ile sürdürülebilir bir kalkınmanın sağlanması öngörülmektedir.

Kırsal kalkınma ekonomik, toplumsal ve kültürel boyutları olan bir süreçtir. Kırsal Kalkınma başlangıçta sadece tarımsal kalkınma olarak ele alınmışsa da günümüzde sanayileşme, eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, barınma, ulaşım ve istihdam alanlarında gelişmeyi de içermektedir.

Kırsal kalkınmanın sağlanmasında ve kırsal alandaki yoksulluğun sürdürülebilir bir yaklaşımla azaltılmasında hayvan yetiştiriciliği önemlidir. Hayvancılık kırsal kalkınmanın ve kırsal sanayinin can damarıdır. Zira hayvancılığını geliştirilmeden kırsal ekonomik kalkınmayı sağlamış ülke bulunmamaktadır. Türkiye'deki tarım işletmelerinde bitkisel ve hayvansal üretim bir arada yapılmaktadır. 2001 yılı Genel Tarım Sayımı sonuçlarına

göre ülkemizde 3.076.650 adet tarım işletmesi mevcuttur. Bu işletmelerin %67,4'ünde bitkisel ve hayvansal üretim bir arada yapılırken işletmelerin %2,4'ünde yalnız hayvan yetiştiriciliği yapılmaktadır. Türkiye'deki tarımsal işletmelerin çoğunluğu arazi ve hayvan varlığı yönünden yetersizdir. Az sayıdaki hayvanla yapılan yetiştiricilik dünyada olduğu gibi ülkemizde de ağırlıklı olarak ailenin gıda ihtiyacını karşılamak amacıyla yapılmaktadır. Türkiye'de hayvan yetiştirilen işletmelerde ortalama büyükbaş hayvan sayısı 5,2, küçükbaş hayvan sayısı ise 12 baştır. Mevcut ortalama hayvan varlığı sayısı bazı uygulamalarda önerilen 4-5 başlık kültür ırkı süt sığırı, 15 baş yerli ırk süt sığırı, 50-60 baş koyun keçin sayısının çok altındadır Diğer yandan

Kırsal kalkınmada doğal kaynakların geliştirilerek korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması ile sürdürülebilir bir kalkınmanın sağlanması öngörülmektedir.

işletmelerdeki hayvan sayısı ile arazi büyüklüğü arasında da doğrusal bir ilişki vardır. Nitekim arazi alanı 49 dekarın altında olan hayvan yetiştiren işletme sayısı toplam hayvan yetiştiren işletme sayısının %62'sini oluşturmaktadır olup bu işletmelerdeki ortalama büyükbaş hayvan sayısı 4,5 başın, küçükbaş hayvan sayısı ise 13,8 başın altındadır. 500-999 dekar araziye sahip hayvan yetiştirilen işletmelerdeki ortalama büyükbaş hayvan sayısı 10 baş, küçükbaş hayvan sayısı ise 39 baş, 1000-2499 dekar araziye sahip hayvancılık işletmelerindeki ortalama

büyükbaş hayvan sayısı 15 baş, küçükbaş hayvan sayısı ise 66 baştır. Ülkemizde tarım işletmelerindeki ortalama hayvan sayısı AB ülkelerinin çok gerisindedir. Zira sığır sayısı Danimarka, Hollanda, Almanya, İspanya'da tarım işletmelerdeki ortalama sığır sayısı 18-75 baş arasındadır. Türkiye'deki tarım işletmelerdeki hayvan varlığı çoğu işletme için düzenli geçimlik gelir ve sermaye birikimi sağlayacak düzeyde değildir.

Hayvancılık işletmelerinin kesintisiz bir şekilde piyasaya gıda, sanayiye hammadde sağlayacak büyüklüğe ulaştırılması son yıllarda sıklıkla gündeme getirilen bir konudur. Küçük ölçekli hayvancılık işletmelerinin çeşitli araçlarla teşvik edilerek mevcut yapısının muhafazası kırsal kalkınmada belirlenen hedefe ulaşmayı engellediği gibi az sayıda canlı hayvan, aralı kovan vb. dağıtılması şeklinde yapılan hayvan dağıtımları da yoksulluğun sürdürülebilir bir şekilde ortadan kaldırılmasını sağlayamamaktadır.

Kırsal kalkınmada ve hayvancılığa yönelik uygulamalarda hayvanın cinsine türüne ırkına göre uygun ekonomik işletme büyüklüğü belirlenerek politikaların buna göre belirlenmesi başarı ve sürdürülebilirlik için ön koşuldur. Büyükbaş, küçükbaş, kanatlı, arı, ipekböceği yetiştiriciliğinde her cins tür ırk hayvan için Türkiye'nin her tarafında uygulanmak üzere tek bir ekonomik işleme büyüklüğü belirlenerek politika ve projelerin bu büyüklük esas alınarak oluşturulması, uygulanması durumunda istenilen hedeflere tam olarak ulaşamayacaktır. Çünkü hayvancılık işletmesinin ekonomik yeterliliği işletmedeki hayvanın cinsi, türü, ırkı, yetiştirme yönü, girdi fiyatları, ürün fiyatları, pazar durumuna, finansman

şekli, barınak koşulları, besleme koşulları, sağlık kontrollerine ilişkin uygulamalar, sağlığın finansmanın şahıs ve kamu tarafından karşılanma durumu, alınan biyogüvenlik önlemleri vb. daha pek çok faktörlere bağlı olarak değişmektedir. Bu nedenle ekonomik işletme büyüklüğünün her uygulama alanı için ayrı ayrı belirlenmesi, plan ve projeler için gerekli olan bilgilerinde her alandan ayrı ayrı sağlanması gerekmektedir. Bu nedenle politika, plan hazırlanmasında öncelikle uygulama yapılacak yörelerdeki yetiştiricilerle diyaloga geçilerek yetiştiricilerin uygulamaya katılmalarının sağlanması ve optimum işletme büyüklüğünde yöredeki yetiştiricilerden sağlanacak bilgiler esas alınarak belirlenmesi gerekmektedir.

Hayvancılığa yönelik uygulamaların başarılı olabilmesi için en başta yetiştirici katılımı sağlanmalıdır. Katılım insanlara yapılacak şeyin parçası olduğunun, ilişkili olduğunun, işbirliğinde bulunduğu, katkısı olduğunun, eşlik ettiğinin, yapılan işlemin etkileşimli olduğunun, paylaşımına dayandığının, birlikte yapıldığının aktarımıdır. Katılım yetiştiricileri içerisinde bulundukları sorunları çözmeye yâda kendi gelişme zorluklarını çözmeye zorlar. Zira kırsal katılımcı yaklaşım felsefe olarak öğrenmeyi teşvik eder. Katılımcılık araştırma, keşfetme ve gerçekleştirmeyi sağlar.

Alandan bilgi temininde ise bilimsel esaslara dikkat edilmesi gerekmektedir. Zira eksik yada yetersiz bilgilere dayanarak belirlenen politikalar, hazırlanan projeler alanda ne kadar iyi uygulanırsa uygulansın istenilen sonucu sağlayamamaktadır. Alan dikkate alınmadan yada bilgi temininde dikkat edilmesi gereken esaslara uyulmadan önyargılı bilgilere dayanarak oluşturulan politikaların ve

buna ilişkin projelerin başarısız olma olasılığı yüksektir. Alandan bilgi temininde temel koşul alana özgü bilgilerin sağlıklı ve önyargısız sağlanmasıdır. Zira sahada karşılaşılan önyargılardan kaçınılmadan oluşturulan politikalar başarısızlığın önemli nedenlerinden biridir. Önyargı sözlük karşılığı olarak, bir kimse veya bir şeyle ilgili olarak belirli şart, olay ve görüntülere dayanarak önceden edinilmiş olumlu veya olumsuz yargı, peşin yargı, peşin hüküm, peşin fikir anlamlarına gelir. Önyargı kavramsal açıdan belirli bir durumdan, gerçekten yâda eğilimden sonuç çıkarmak yâda sonuçlardan sistematik bir sapma olarak adlandırılır. Hayvancılık işletmelerinde bilgi teminine yönelik olarak yapılan saha çalışmalarında kaçınılması gereken önyargı tipleri şunlardır.

Mekânsal Önyargı: Gözlemciler çalışma alanının seçiminde genellikle yolları seyahat için daha iyi olan, uygun ve kolay ulaşılabilir yerleri seçerler. Buralarda önceden belirledikleri çiftçilere ulaşırlar. Yol nedeniyle daha uzak köyler -genellikle bu köyler daha az gelişmiş ve yoksul olan köylerdir- çalışma dışı bırakılır.

Proje Önyargısı: Hayvancılığın geliştirilmesini hedef alan bir projenin uygulama alanını olarak hayvancılıkla ilişkili aktiviteleri fazla olan yer seçilir. Ziyaretçi ve araştırmacıların bu alanlara yönelmesi ve projelerin buralarda aktif olarak uygulanması yapılan uygulamaları belirli yerlerde yoğunlaştırır.

Kişisel Önyargı: Görüşülen bazı insan tipleri (etkili, zengin, vs.) mülakatı etkileyebilmektedir. Etkili kişiler görüşmede (özellikle anahtar denekler) yoksul insanlara karşı önyargılı olabilirler yâda onların ihtiyaçlarını görmezden gelebilirler. Kırsal Elit çiftçilerin çapraz seçiminde bütün olarak temsil edilmese de genellikle grup-

larda sesleri en yüksek çıkan gruptur. Yanlış izlenim verirler. Alan çalışmalarında temel bilgi olarak kırsal yoksulun temsili esastır. Yapılan görüşmelerde kırsal elit dışındakilerin kendilerini yeterince rahat hissetmesi ve kendi görüşlerini bildirmeleri yapılan görüşmelerin sigortası niteliğindedir.

Mevsimsel Önyargı: Yılın bir bölümünde yürütülen çalışmalar yılın kalan kısmını temsil etmeyebilir. Hayvanlardaki beslenme yetersizliği, hastalıklarda bulaşma ve ölüm gibi. Bu durum olguların diğer zamanlarının gözden kaçırılmasına yol açmaktadır.

Diplomatik Önyargı: Mülakat verenler negatif sosyal bir kusurları varsa genellikle bunu saklama eğiliminde olurlar. Pek çok toplulukta yoksulluk utanç konusudur. Yoksulların ihtiyaçları bazen geçiştirilmekte yâda gizlenmektedir. Bu gizleme mülakat yapılan yetiştirici yâda onlarla çalışan resmi görevli tarafından yapılabilmektedir.

Profesyonel Önyargı: Hayvan sağlığı çalışanları bazen kendileriyle ilgili önyargı üretebilirler. Bu durum yetiştiricinin onlara söylemeye çalıştığı gerçekleri anlamaktan alıkoymakta ve geleneksel bilginin doğru anlaşılmasını engellemektedir.

Hayvancılığa yönelik politikaların ve planların alandan alınacak bilgilerle beslenerek hazırlanması başarı için ön koşuldur. Yetiştiricinin projelere katılması ve uygulamaları benimsemesi projelerin başarı oranını artıracaktır. Politika belirlenmesinde alandan sağlanan bilgilerde önyargılardan kaçınılması başarıyı sağlayan diğer bir unsurdur. Hayvancılığa yönelik politika belirlenmesinde alanın gerektiği şekilde ve doğru olarak analiz edilmesi gerekmektedir olup, proje uygulamalarının da bu analizler esas alınarak oluşturulan modellerle yapılması gerekmektedir.

Bitki Pasaport Sistemi Nedir ? Ne Değildir

Bitki Pasaportu basımı Bakanlığımızın Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü'nün, Bitki Pasaportu Kayıt Sisteminden yapılır.

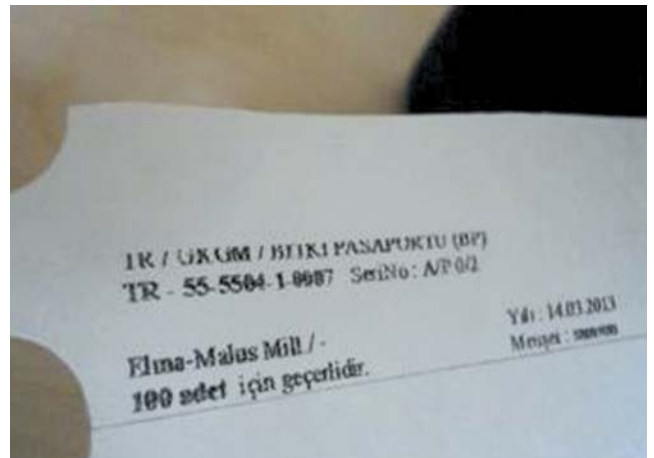
Bitki pasaportu karantinaya tabi hastalık ve zararlıların yayılmasını önlemek ve geriye doğru izlenebilirliği sağlamak amacıyla kullanılmaktadır. Bir yerleşim merkezinden sevk edilen üretim materyallerinin ulaştığı bölgede herhangi bir hastalık ve zararlısı tespit edildiğinde pasaport bilgilerinden bitkinin ilk çıkış yeri tespit edilmekte ve çıkış kaynağında hastalığın yok edilmesi, mücadelesi ve başka bölgelere yayılmasının önlenmesi gibi gerekli karantina önlemlerinin yerine getirilmesini esas almaktadır.

Uygulamanın dayanağı 5996 sayılı veteriner hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ve bu kanuna dayanılarak 12.01.2011 tarihli resmi gazetede yayınlanan "Bitki Pasaportu Sistemi ve Operatörlerin Kayıt Altına Alınması" hakkındaki yönetmelik hükümleri olup uygulamalar bu mevzuat çerçevesinde yürütülmektedir. Bu çerçevede 5996 Sayılı kanunun 17. maddesi uyarınca Bakanlıkça belirlenen; zararlı organizma taşıyıcısı olabilecek bitki- bitkisel ürün ve diğer materyalleri üreten, ithal eden, depolayan ve ticaretini yapanlar kayıt ile ilgili bakanlıkça belirlenen esaslara uymak ve sisteme kayıtlarını yaptırmak

zorundadırlar.

Sistemin işleyişi ise şöyledir: Üretim yapmak isteyen firmalar almış oldukları Üretici Belgeleri ile İl Müdürlüğüne başvuruda bulunurlar. Bu firmaların üretim yapacakları alanlardan, toprak örneği alınarak Ankara Zirai Mücadele Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğüne gönderilir ve ancak "temiz" raporu gelen alanlara üretim yapmaları için Bitki Yetiştirme Ruhsatı verilir. 2012 yılı içerisinde Üreticilerimize ait toplam 851 dekar araziden alınan 153 adet toprak örneği Nematod ve Patates Siğili tahlili yapılmak üzere Ankara Zirai Mücadele Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğüne gönderilmiştir. Bu alanlarda ürettikleri fidan ve fidelere firmaların isteği üzerine Bitki Pasaportu basılarak fidanların ülke içindeki hareketi sağlanır. Bitki Pasaportu basımı Bakanlığımızın Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü'nün, Bitki Pasaportu Kayıt Sisteminden yapılır.

Almış oldukları pasaportlar çeşit bazında olmak kaydı ile fidanlara tek tek verilebileceği gibi, oluşturulan partilere 100'lük, 200'lük olabilir veya her bir kamyonu da 1 adet verilebilir. 2012 yılında Operatör Belgesi alan toplam 41 firma olup, bu

firmalarımızın isteği üzerine 8.715 adet Bitki Pasaportu basılmıştır.

Ülkemizde söz konusu Pasaport Yönetmeliğinin 2012 Mart ayından itibaren yürürlüğe girmesiyle birlikte; sebze fidesi, fidan, süs bitkileri, şeker pancarı fidesi gibi üretim materyallerinin kontrol ve muayeneleri yapılmış olup yurdun çeşitli bölgelerine sevkiyatları yapılmıştır.

Tarım bakanlığı Gıda kontrol Genel Müdürlüğünce üretim materyallerinin sevk ve takibinin daha kolay yapılması amacıyla yazılım programı oluşturulmuştur. Bu yazılım programıyla operatörleri ve üretim materyallerinin hareketi oldukça kolay bir şekilde takibi kontrolü ve geriye doğru izlenebilirliği sağlanmıştır.

İlimizde Bitki Pasaportu Sistemine kayıtlı 18 adet kavak üreticisi, 8 adet meyve fidanı üreticisi, 2 adet

şeker pancarı fidesi üreticisi, 3 adet süs bitkisi üreticisi ve 1 adet sebze fidesi üreticisi bulunmaktadır. Ayrıca Tekkeköy İlçesinde 1 adet firma Doku Kültürü Laboratuvarını faaliyete geçirerek, meyve anacı üretimine ve piyasaya arz etmeye başlamıştır.

Doku Kültürü yapılan labaratuvar

Sebze Fidesi Tesisi

Sebze Fidesi Tesisi

Bütün bu bilgiler ışığında diyebiliriz ki ilimizde üretimi yapılan tohum, fide, aşı kalemi, fidan, yumru, rizom, sürgün vs gibi teksir materyallerinin bitki sağlığı yönünden analiz ve dönem kontrolü yapılarak, ancak hastalık ve zararlılardan arı olan ürünler bitki pasaportu kayıt sistemine dahil edilmekte ve ancak "temiz" bulunan bitkilerin pasaportları düzenlenerek nihai üreticiye ulaşana kadar da takibi yapılmaktadır.

Zirai Mücadeleye Dostça Bir Yaklaşım: Biyolojik Mücadele

Dr. Asuman SEZER

Ziraat Yüksek Mühendisi Samsun Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü

1-Giriş

Biyolojik Mücadele(BM) en basit deyimle; Bitkisel üretimde, ekonomik kayıplara yol açan zararlı organizmalarla mücadelede doğada bulunan Faydalı Organizmaların kullanılmasıdır. Tarımsal üretimin ne denli zor bir uğraş olduğunu, çok daha kolay yollardan para kazanmak yerine tarımsal yatırım yaparak büyük riskler alan girişimciler ile bu sahada faaliyet gösteren her türlü tedarikçi ve teknik personel gayet iyi bilmektedir. Bütün bu zorluklara, harcanan emeğe ve alınan risklere rağmen mevcut bitki koruma sorunlarına ilave olarak bugün iki büyük sorunla daha karşı karşıya olduğumuz bir gerçektir. Bunlardan en önemlisi: tarımsal ürünlerdeki Bitki Koruma Ürünü (BKÜ) yani tarım ilacı kalıntısı, diğeri ise artan zirai mücadele maliyetleridir. Bu sorunlarını çözememiş bir bitkisel üretim sektörünün cazip, karlı ve sürdürülebilir olma şansı yoktur. Bu iki sorunun çözümü ise; tüm dünyada kabul gören Entegre Zararlı Mücadele Programlarının yürütülmesi ile mümkündür. Burada anlatılacak olan Biyolojik Mücadele de, Entegre Mücadele Yönetiminin en önemli parçası ve Ülkemiz için en uygulanabilir mücadele metotlarından birisidir.

2-BİYOLOJİK MÜCADELENİN TARİHİ GELİŞİMİ

Mevcut bilgilere göre; Biyolojik Mücadele, yeryüzünde yaşamın başladığı M.Ö. 500 milyon yıl öncesinden beri var olduğu kabul edilmektedir. Mısır'da, M.Ö. 400 yılında, tahıl depolarında ve evlerde zararlı olan farelere karşı kedilerin kullanıldığı ve kedilerin bu amaçla evcilleştirildiği bilinmektedir. Yine, M.Ö. 300 yıllarında faydalı böcek pupalarının çiftçilere satıldığına dair kayıtlar bulunmuştur. Çinliler özellikle ipekböcekçiliğinden dolayı, böceklerin yaşamına dair son derece detaylı bilgiler edinmişler ve M.S. 1000 yıllarında Çinli bilim adamlarının Parazitizm olgusunu bildikleri kabul edilmektedir.

BM'nin yaygınlaşmasında önemli bir dönüm noktası; ABD'nin Kaliforniya eyaletinde turuncgil alanlarında büyük

sorun olan Unlu bite karşı *Rodolia cardinalis*'in Yeni Zelanda'dan getirilerek salınması ve zararının başarılı bir şekilde kontrol altına alınmasıdır. Aynı dönemlerde Ruslar, Ekin Bambul Böceğine karşı *Metarhizium anisopliae*'yi Ukrayna'da kitlesel olarak üretmiş ve Odesa bölgesinde başarılı bir şekilde kullanmıştır.

Biyolojik Mücadelede faydalı böceklerin kullanımı konusunda en çok çalışma yapan ülkelerin başında Rusya, Çin ve Küba gelmektedir. Rusya 10 milyon ha, Çin 1 milyon ha, Küba ise 700 bin ha alanda *Trichogramma* ile Biyolojik Mücadele yapmıştır.

3-BİYOLOJİK MÜCADELE ÇALIŞMALARININ SINIFLANDIRILMASI

1- Klasik Biyolojik Mücadele: Faydalı Organizmaların getirilerek doğaya salınması,

2- Üretim Salım: Faydalı Organizmaların üretilerek çoğaltılıp üretim alanına salınması,

3- Koruma: Doğada mevcut faydalı organizmaların zarar görmeyecek şekilde korunması.

Dünyada bugün için biyolojik mücadelede, yukarıda verilen her üç yöntem de kullanılmaktadır. Fakat Biyolojik Mücadele tek başına uygulanmaktan çok Entegre Mücadelenin (IPM) en önemli parçası olarak düşünülmektedir.

Biyolojik Mücadele amacıyla kullanılan ürünler Biyolojik Mücadele Ürünleri olarak adlandırılır ve bugün için sayısı 1000 civarındadır.

Biyolojik Mücadele Ürünleri genel olarak üç başlıkta toplanabilir:

a- Makrobiyaller: Predatör ve parazitoid böcekler ile entomopatojen nematodlar,

b- Mikrobiyaller: Entomopatojen veya antagonist fungus, virüs ve bakteriler,

c- Bitki Ekstraktları: Bitkilerden elde edilen insektisit, fungusit veya repellentler.

4- GIDA GÜVENLİĞİ ve GÜVENİLİRLİĞİ AÇISINDAN BİYOLOJİK MÜCADELENİN ÖNEMİ

Bitkisel üretimde hastalık ve zararlılarla mücadele edilmediğinde %30-35 oranında ürün kaybı yaşandığı bilinmektedir. Bu kayıp oranı, salgın yapan zararlı organizmalarda %100'e kadar çıkabilmektedir. Bitki sağlığı tedbirleri, gıda güvenliği kapsamında vazgeçilmez uygulamalardan birisidir. Zira bu uygulamaların yapılamaması maddi kayıplara yol açtığı gibi insan gıdası olarak tüketilen ürünlerde böceklenme, bakteriyel veya fungal etmenlerden kaynaklanan küflenme ve buna bağlı olarak bazı toksinlerin gelişmesi gibi insan sağlığına son derece zararlı durumların ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Gerek hayvansal gerekse bitkisel olsun tüm gıdaların üretiminde bitkisel üretim ve bitkisel üretimin her sürecinde ise bitki sağlığı uygulamaları vardır. Bu faaliyetlerin ana hedefinde bitkilerde oluşan kayıpları önlemek veya azaltmak varken diğer hedefleri ise çevreyi kirletmemek, insan sağlığına ve diğer canlılara zarar vermemek vardır. Fakat bu iki hedefe aynı anda ulaşmak yani Zararlı Organizmaları başarı ile kontrol ederken çevreye, insana veya hedef dışı diğer canlılara zarar vermemek çok kolay bir iş değildir. Günümüzde gelişen teknoloji sayesinde üretim alanlarında yapılan zirai mücadele faaliyetlerinin özellikle hedef dışı organizmalara olan zararını azaltmak mümkündür. Bunun en önemli uygulamaları içinde; Uçakla Havadan Zirai Mücadelenin yasaklanması ve Bitki Koruma Ürünlerinin yalnızca belli ürün gruplarında ruhsatlanmasıdır. Özellikle 20. yy ortalarında geliştirilmiş geniş spektrumlu Organik Fosforlu ve Karbamatlı ilaçların yasaklanarak piyasadan çekilmesi insan ve çevre sağlığı açısından ileri bir adım olarak öne çıkmakla birlikte, bitkisel üretimdeki Zararlı Organizmalarla mücadeleyi zorlaştırmıştır. Bugün için Ülkemizde 522 adet ekonomik düzeyde zarar yapan organizmanın bulunduğu ve sayılarının da yakın gelecekte artması kuvvetle ihtimal olduğu düşünülürse, net tarımsal ürün ihracatçısı konumunda olan Ülkemiz için sürdürülebilir tarımsal üretim ve ihracat için ciddi bir risk oluşturmaktadır.

Hastalık ve zararlılarla mücadelede maliyetleri aşağı çekmesi ve kontrol etkinliğini artırması için öne çıkan; genetiği değiştirilmiş ve bu yolla hastalık ve zararlılara dayanıklılık kazandırılmış veya ilaç toksisitesine dayanıklı

hale getirilmiş tohumlarla üretim yapmak gibi birtakım uygulamaların (GDO), günümüzde hala insan ve çevre sağlığına olan etkileri tartışılırken diğer yandan konvansiyonel tarımın mevcut haliyle devam etmesi halinde pestisit kullanımının giderek artması sonucu doğal kaynakların telafi edilemez şekilde kirletilmesi, güvenilir ve güvenli gıdaya ulaşma yolundaki kaygıları artırmıştır. Ancak dünyanın tümü için erişilebilir güvenli gıda üretimi yalnızca **Entegre Zirai Mücadele** olarak tarif edilen bütün tekniklerin bir arada ve optimum düzeyde sürdürülebilirliği öngörecektir şekilde kullanıldığı bir yöntemle mümkündür. Zira dayanıklı tohum seçimi ile başlayan, uygun üretim tekniklerinin kullanımı ve hastalık, zararlı ve faydalı popülasyonun sürekli takip edilerek üretim alanındaki faydalılara en az zararlı olacak kültürel, fiziksel, biyoteknik ve **Biyolojik Mücadele** yöntemlerinin kullanılarak Zararlı Organizma popülasyonunun yok edilmediği sadece zararlı olma oranının altında tutulduğu **Entegre Mücadele**; gıda güvenliğini sağlamanın en uygun yoludur. Bu amaca hizmet edecek olan Entegre Mücadelenin en önemli ve zor bileşeni ise kuşkusuz **Biyolojik Mücadele**'dir.

Tarımsal faaliyetlerin seyri, gıda talebini yaratan nüfusun büyüme seyri ile yakından ilişkilidir. Yapılan istatistikî değerlendirmeler; dünya nüfusunun 20. yy da yaklaşık 4 kat arttığını, 21. yy da ise bu artışın iki kat olacağını öngörmektedir. Gıda üretimini etkileyen en önemli unsurlardan biri olan nüfus artış hızının yanı sıra önemli olan bir diğer unsur da; artan gelir seviyesi ve refah düzeyine bağlı olarak değişen günlük beslenme rejimi (kişi başına kilokalori cinsinden alınan günlük gıda miktarı) olup, bu miktar her geçen gün artmaktadır. Zira FAO verilerine göre; dünya nüfusunun en zengin %20'lik kısmı üretilen toplam gıdanın %76,6'sını, %60'lık kısmı üretilen gıdanın %21,9'unu, geri kalan ve en fakir kesim olarak kabul edilen %20'lik kısmı ise ancak %1,5'ini tüketmektedir. Ayrıca; 2011 yılında açlık çeken dünya nüfusunun 1 milyarı aştığı, kötü beslenen nüfusun da en az 925 milyon civarında olduğu raporlarda yer almaktadır (FAO,2012). Dünyada nüfus artışı ve açlık sorununun yanında artan gıda fiyatları da önemli bir sorun teşkil etmektedir. Gıda fiyatlarının hızla yükselmesi 2007 yılında küresel bir gıda krizine yol açmış ve özellikle büyük metropollerde gıda güvenliğinin ne kadar önemli olduğunu ortaya koymuştur.

Tüm bu değerlendirmelerin ışığı altında; dünya gıda arzının 2050 yılına kadar en az %50 oranında artırılması

gerektiği, bu artışın bir milyardan fazla insanın açlıkla mücadele ettiği ve yaklaşık bir milyarının da kötü beslendiği düşünülürse, güvenli ve güvenilir gıdaya ulaşmanın ne denli önem arz ettiği daha da iyi anlaşılacaktır.

Dünya gıda arzının artışı ve sürdürülebilirliği ancak bitkisel üretimin artması ve sürdürülebilir kılınması ile mümkündür. Bu durumda bitkisel üretimde hastalık ve zararlılardan kaynaklanan %30-35 oranındaki kaybın azaltılması hayati bir değer taşımaktadır. Yukarıda sayılan tüm nedenlerden dolayı bitkisel üretimde sürdürülebilir bitki koruma faaliyetlerinin yapılması mecburidir. Sürdürülebilir bir tarım içinse en uygun mücadele şekli tüm bitki koruma yöntemlerinin bilimsel veriler ışığında beraber kullanıldığı **Entegre Mücadele**dir. Entegre Mücadelenin en sürdürülebilir unsuru ise canlı olması sebebiyle soyunu devam ettirmesi ve doğaya uyum sağladığında sürekli bir denge unsuru olması nedeniyle **Biyolojik Mücadele** Ürünleridir.

5- BİYOLOJİK MÜCADELEDE AVANTAJLAR ve RİSKLER

Biyolojik Mücadele uygulamasının önündeki en büyük engel; bu mücadele metodunun yoğun bir bilgi gerektiren metot olmasıdır. Diğer önemli bir husus ise; üretici alışkanlığıdır. Zira Kimyasal Bitki Koruma Ürünlerinin uygulama kolaylığı ve kısa sürede verdiği etkili sonuçların üreticiler tarafından benimsenmesi, Kimyasal Mücadeleyi üretici gözünde üstün ve cazip kılmaktadır. Çünkü bitkisel üretimin en büyük amacı artan dünya nüfusunun ihtiyacı olan gıdayı, yeterli üretim yaparak karşılamaktır. Elbette ki, burada Biyolojik Mücadelenin önemini vurgularken, tekniğine uygun yapılmış olan Kimyasal Mücadelenin kötülendiği anlaşılmamalıdır. Zira günümüzde bitkisel üretim teknikleri içinde Kimyasal Mücadele vazgeçilemez bir zirai mücadele metodu olup bu metot bugün için gıda güvenliğinin en önemli unsurudur.

Dünyada Biyolojik Mücadele ile ilgili olarak yapılan çok sayıda araştırma, üretim ve salım çalışmasına rağmen maalesef uzun yıllar bu konuda istenen seviyede bir gelişme sağlanamamıştır. Uluslararası Biyo ajan Üreticileri Derneği (IBMA) tarafından 2010 yılında yayınlanan bir rapora göre; Biyolojik Mücadele Ürünlerinin toplam kullanımı, toplam Bitki Koruma Ürünleri pazarının %2'sini oluşturmakta olup, bu %2'lik Biyolojik Mücadele Ürünlerinin de %80'ini tek başına **Bacillus thuringiensis** kullanımı sağlamaktadır. Adı geçen raporda; IBMA, Biyolojik Mücadele Ürünlerinin Pazar

payının toplam Bitki Koruma Ürünleri pazarının en az %20'si kadar olması gerektiği belirtilmektedir.

Biyolojik Mücadelenin pek çok fayda ve avantajından bahsedilebileceği gibi olası bazı sorunlar ve dezavantajlarından da bahsetmek gerekir. Çünkü hiçbir zirai mücadele metodu tek başına yalnızca faydalı veya zararlı değildir.

Biyolojik Mücadele(BM) konusundaki bazı sorunlar ve riskler şöyle sıralanabilir:

-BM Ürünleri canlı materyallerdir ve muhafazası, nakli ve uygulaması zordur.

-BM Ürünlerinin uluslararası ticarete konu olması durumunda karantina etmenlerinden arı olması gerekir. Bu konuda FAO tarafından yayınlanmış olan ISPM 3 ve EPPO tarafından yayınlanan PM 6 uluslararası standartlarına uyulması son derece önemlidir.

-Faydalı organizmaların hedef dışı canlılara (bitki ve diğer canlılar) zarar vermesi önemli bir risktir.

-Faydalı organizmaların salındığı bölgede az sayıda bulunan türlere zarar vermemesi ve özellikle toprak mikroflorasında geri dönüşümsüz olacak şekilde diğer türleri baskılamaması gerekir.

6-BİYOLOJİK MÜCADELEDE KAMU DESTEKLERİ ve ÖZEL SEKTÖR

Ülkemizde BM alanında yapılan çalışmalar uzun yıllar sadece devlet kurumları tarafından çoğunlukla araştırma projeleri şeklinde yürütülmüştür. Özel sektörün bu alana ilgisi ancak doksanlı yıllarda bazı Avrupa menşeli şirketlerin yeni pazar arayışları neticesinde başlamış ve öncelikle Antalya ilindeki örtü altı alanlarında kullanıma imkânı olan az sayıdaki faydalı böceğin ithali ile başlamıştır. Bu çalışmalar on yıl kadar tanıtım ve yayım şeklinde devam etmiş ve yaygınlaşma şansı bulamamıştır. Daha sonra 2005 yılında örtü altı üretimde kullanılan Biyolojik Mücadele ajanlarının yanında uzun yıllar devlet eliyle yürütülen fakat bir türlü yaygınlaşamayan Turuncgilde Biyolojik Mücadele ajanlarının özel sektör eliyle üretilmesine başlanmıştır. Aynı tarihlerde özellikle kök kanseri (**Agrobacterium tumefaciens**) mücadelesinde kullanılan bazı preparatların yaygın kullanımıyla birlikte bazı antagonistlerin, mikrobiyal preparatların ve bitki ekstraktlarının kullanımı yaygınlaşmaya başlamıştır.

Biyolojik Mücadelede en büyük destek bu alana yapılacak yatırımların desteklenmesidir. Bu yatırım desteklerinin elbette ki öncelikli olarak Ar-Ge çalışmalarına yapılması en doğru olanıdır. Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü Biyolojik Mücadele çalışmalarına her türlü desteği verdiği gibi Bakanlığımız uygulama birimi olan Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü ise bu konularda yapılan proje başvurularını öncelikli olarak kabul etmekte ve destek vermektedir.

Bakanlığımızca ilk kez 2010-2011 üretim sezonunda örtü altı bitkisel üretimde kimyasal kullanımını azaltmak amacı ile örtü altı bitkisel üretimde biyolojik ve biyoteknik mücadele yapanlara aşağıdaki destekler verilmiştir:

a- Tül kullananlara 70TL/da,

b- Feromon+tuzak kullananlara 30TL/da

c- Tekniğine uygun olarak faydalı böcek salımı yapanlara 100TL/da

- d- Tül ve feromon +tuzak kullananlara 100TL/da
- e- Feromon+tuzak ve tekniğine uygun faydalı böcek salımı yapanlara 130 TL/da
- f- Tül ve tekniğine uygun faydalı böcek salımı yapanlara toplam 170 TL/da
- g- Tül, feromon tuzağı ve tekniğine uygun faydalı böcek salımı yapanlara toplam 200 TL/da.

2010 yılında başlatılan bu destekleme çalışmasına, 2011 yılında Örtü altında biyolojik ve biyoteknik mücadele yapanlara toplamda dekara 200 TL, açıkta domates yetiştiriciliğinde feromon kullananlara ve turuncugilde faydalı böcek kullananlara dekara 20'şer TL olarak destek verilmiş olup destekleme kapsamı açık alanı kapsayacak şekilde genişletilmiştir. 2012 yılında ise; örtü altında uygulanan paket 430 TL /da olacak şekilde destekleme miktarı örtü altında ortalama %115, açıkta ise %50 oranında artırılmıştır.

7-TÜRKİYE'NİN BİYOLOJİK MÜCADELE VİZYONU ve STRATEJİSİ

Gıda güvenliği, enerji ve savunma konuları ile birlikte Türkiye Cumhuriyeti'nin en önemli üç stratejik alanından birisidir. Bu bağlamda gıda güvenirliliği yani tüketilen gıdanın insan sağlığı açısından herhangi bir risk taşımaması yaşam hakkı ve beslenme hakkı olarak kabul edilmektedir. Bu amaçla; 2010 yılında çıkan 5996 Sayılı "Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu" gıda üretim sürecinin her halkasında rol oynayan herkese sorumluluklar verdiği gibi kamuya bu zincirin denetim görevini vermiştir.

Türkiye bugün doksan milyar TL'yi geçen tarımsal üretimi ile dünyanın yedinci, Avrupa'nın ise en büyük tarımsal ekonomisidir. Ancak bu durumunu koruması ve geliştirebilmesi için tarımsal üretimini çeşitlendirmesi, her mevsime yayması, üretim ve muhafaza standartlarını yükselterek rekabetçi ve ihracatçı bir yapıya kavuşturması mecburidir. Bu bağlamda; Türk tarım sektörünün ihracat eksenli bir büyüme stratejisi izlemesi ve mutlak surette ihracat pazarlarının talep ettiği kalitede gıda üretmesi gerekmektedir. Rekabetçiliği geliştirmenin en hassas ve gerekli olduğu alan güvenilir gıda üretimi olup, güvenilir gıda üretiminin en sorunlu olduğu alan ise özellikle yaş sebze ve meyvedir. İlaç kalıntısı olmayan yaş meyve sebze üretimi özellikle bu ürünlerde ekonomik kayıp yapan hastalık ve zararlıların çok olmasi ve zarar oranının yüksek olmasından dolayı son derece riskli ve zordur. Biyolojik Mücadele çalışmaları yukarıda bahsedilen nedenlerden dolayı Ülkemiz için son derece önemli ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Bitki Sağlığı çalışmalarında üzerinde durduğu en önemli konudur. Bu nedenle Biyolojik Mücadele, GTH Bakanlığının 2013-2017 stratejik planında öncelikli çalışma alanı olarak yer almıştır. Yine Kalkınma Bakanlığının 2013-2023 Onuncu on yıllık kalkınma planında da Biyolojik Mücadele yatırımlarına destek verilmesi için Bakanlık tarafından gerekli girişimlerde bulunulmuştur.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Biyolojik Mücadele konusundaki vizyonu:

- Ülkemizde yürütülen bitki koruma faaliyetlerinin alan bazında 2023 yılına kadar % 50 oranında Entegre Mücadele (IPM) şeklinde yapılması,

-Biyolojik Mücadele Ürünlerinin (BMÜ) toplam Bitki Koruma Ürünleri içindeki % 1 civarında olan pazar payının % 25'e çıkarılması,

- BMÜ'nin 250-300 milyon TL 'lık bir Pazar büyüklüğüne erişmesi,
- BMÜ pazarında faaliyet gösteren 100 civarında firma oluşması,
- Yerel Faydalı Organizmaların kitlesel üretim metotları ile formülasyon şekillerinin belirlenmesi,
- Türkiye'nin BMÜ ihracatı yapan üretici bir ülke konumuna getirilmesi,
- BMÜ sektöründe 50-60 bin kişilik bir istihdam yaratılması hedeflenmektedir.

SONUÇ

Ülkemizde ilk defa 1910 yılında narenciye bahçelerinde ve bazı meyvelerde zararlı olan Torbalı Koşnil'e (*Icerya purchasi*) karşı mücadele amacıyla Sakiz Adası'ndan getirilen predatör gelin böceğinin (*Rodolia cardinalis*) turuncugil bahçelerine salınması suretiyle başlatılan Biyolojik Mücadele çalışmaları, 1965 yılında Antalya'da Biyolojik Mücadele Araştırma İstasyonu'nun kurulması ile yeni bir boyut kazanmıştır. Bu çalışmalar 1994 yılında, Adana Zirai Mücadele Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü'nde faydalı böceklerin en önemlisi olan, günümüzde de Biyolojik Mücadelede etkin bir şekilde kullanılan ve polifag bir parazitoid olan *Trichogramma spp* 'nin üretilmesi , yine 2001 yılından itibaren aynı Enstitüde süne parazitoidi olarak bilinen *Trissolcus spp* üretiminin yapılarak süne tehdidi altında olan alanlara salımının yapılması ile devam etmiştir. 2012 yılı sonuna kadar doğaya yaklaşık 73 milyon adet *Trissolcus spp* salımı yapılmıştır. Bu uygulama havadan uçakla süne mücadelesinin yasaklanmasının en iyi destekçisi olmuş ve kamuoyunda yankı uyandırmıştır.

Samsun Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü olarak; 2010 yılında çıkan 5996 Sayılı "Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ile ilk kez 2010-2011 üretim sezonunda Örtü altı Bitkisel Üretimde biyolojik ve biyoteknik mücadele yapanlara yapılan destekleme uygulamaları çerçevesinde ilimiz 17 ilçesinde, yetiştiricilik ve hastalık-zararlı mücadele birimleri olarak Entegre Zararlı Mücadele Programı içerisinde önemli bir yer tutan Biyolojik Mücadelenin önemi, uygulama teknikleri, uygulamadaki avantajları ve desteklemeleri konularında bizzat üretim alanlarında yapılan eğitim ve yayım çalışmaları ile üreticilere tanıtımı yapılmış olup, bahçedeki tüm böceklerin zararlı olmadığı bilinci oluşturulmaya çalışılmıştır. İlimizde, sebze yetiştiriciliğinde potansiyel hastalık ve zararlı etmenlerinin biyolojik olarak kontrol edilebilirliği üzerine proje çalışmaları devam etmektedir.

KAYNAKÇA

Anonim, 2012. IOBC Internet Book of Biological Control, version 6.

Biological Pest Management. Integrated Pest Management by bugs for bugs. <http://www.bugsforbugs.com.au/home>, 2012.

Birişik ,N. ve Ark., 2013. Teoriden Pratiğe Biyolojik Mücadele. TC Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Yayınları. Ankara.

Hoffmann, M.P ve Frodsham, A.C., 1993. Natural Enemies of vegetable Insect Pests. Cooperative Extension, Cornell University, Ithaca, NY 63 pp.

Integrated Pest Management , Biological Control. University of Florida, 2006.

Sığır Tüberkulozu Mücadelesinin Esasları

Dr. Habip MURUZ
İl Müdür Yardımcısı

Sığır tüberkülozu (TB), *Mycobacterium bovis* tarafından oluşturulan bulaşıcı bir hastalıktır. Bugün ülkemizin her bölgesinde hayvancılık sektörünün karşılaştığı en ciddi sağlık sorunlardan biridir. Hastalık etkeni başlıca sığırları, domuz, kedi, köpek, koyun, keçi, at ve kanatlılar gibi evcil hayvanlarla, birçok yabani hayvanı (porsuk, geyik, tilki ve ferret'ler) ve insanları enfekte edebilen zoonotik bir bakteridir. Tüberkülozdan binlerce hayvanın kesime gitmesi nedeniyle çiftlik işletme ekonomisi üzerinde yıkıcı etki oluşturmakta ve ülke ekonomisine yükü milyonlarca doları aşmaktadır.

Hastalığın oluşumunda hayvanın yaşı, davranışı, çevre, iklim ve çiftlik uygulamalarının rolü vardır. Özellikle kötü havalandırmaya sahip kapalı ahırlar hastalığın yayılmasında yüksek risk faktörüdür. Hastalık etkeni balgam, süt, solunum havası ve burun akıntısı ile etrafa yayılır. Hastalığın en önemli bulaşma yolu aerosoldür. Kontamine mera veya sudan direkt olarak etkenin alınmasıyla sindirim yolu ile de bulaşma olmaktadır. Buzağılar enfekte sığır sütleri içmeleriyle, erişkin sığırlar ise damlacık enfeksiyonu veya oral (ağız) yolla etkeni alırlar. Ayrıca insan ve hayvanlardan birbirine bulaşma söz konusudur. Yabani hayvan rezervuarları sığırlar için enfeksiyon kaynağıdır.

Klinik bulgu olarak zayıflama, uyuşukluk, halsizlik,

iştahsızlık, hafif ateş, öksürük ve düşük derecede pnömoni belirtileri görülür. Lenf düğümlerinde şişlik ve kronik zayıflama hastalıktan şüphe ettirir. Eğer sürüde bu bulgular varsa sığır tüberkülozun şüphelenip hayvanı izole edilmeli ve en yakın veteriner hekime haber verilmelidir. Canlı hayvanda kesin tanı için alerjik tüberkülin testi yapılır. Kesilen hayvanda tanı ise karkasta yapılır. Hastalığa ait nodüler lezyonlar her hangi bir organ veya vücut boşluğunda bulunabilir. Ancak genellikle baş, solunum ve sindirim yollar, akciğer ve ilgili lenf düğümlerinde görülür.

Gelişmiş ülkelerde sığır TB'ü eradike edilmiş veya kontrol edilebilir durumdadır. Bu ülkelerde TB'un prevalansına bakıldığında ülkemizde etkili bir eradikasyon çalışmasının yapılması gerekmektedir. Ancak son yıllarda ülkemizde risk bazlı yaklaşımla güçlendirilen kapsamlı ve dengeli bir mücadele programı yürütülmektedir. Bu mücadelenin esasını, kesim sonrası et muayene ve teftişi oluşturmakta, canlı hayvanda ise isteğe bağlı TB tarama testi ise sadece hastalıktan arı işletme çalışmalarında uygulanmaktadır.

Ülkemizde ilk kez 2012 yılında uygulamaya başlayan mezbahada sığır TB olduğu tespit edilen hayvanlara $\frac{3}{4}$ ve orijin çiftlikte ise 9/10 oranında tazminat ödenmeye başlanması sığır TB ile mücadele son iki yılda ivme kazanmıştır. Burada Bakanlığımızca tazminatların zamanında ödenmesi ve mücadeledeki kararlılığı göstermesi nedeniyle çiftçilerin mücadeleye olan inanç ve güveni artmıştır.

Bugün ülkemizde sığır TB kontrol programının hastalığın prevalansını azaltmaya dönük olarak uygulanan kontrol programı iki şekilde yürütülmektedir.

1-Mezbahada kesim sonrası tespit edilen TB durumunda karkas ağırlığına göre o günkü kesim fiyatı üzerinden rayiç bedel belirlenir ve bedelinin $\frac{3}{4}$ oranında hayvan sahibine tazminat ödenir. Hayvanın geldiği çiftlik resmi veteriner hekim tarafından ziyaret edilerek 6 haftalık büyük tüm sığırlara 2 ay ara ile TB testi yapılır pozitif çıkan hayvanlara kıymet edilen bedelin 9/10'u tazminat olarak ödenerek hayvanlar kavurma yapılmak üzere şartlı kesime gönderilir. Bu kapsamda 2012 yılında Samsun'da orijin işletmede 2.228 sığıra

tüberkülin testi uygulanmış ve pozitif olduğu saptanan 764 hayvan için 2.805.224 TL tazminat ödemesi yapılmıştır.

2-Gönüllü bir eradikasyon programıdır. İşletme sahipleri, hayvanların test edileceği ve sonunda pozitif çıkması durumunda itlaf edileceği/ şartlı kesime gönderileceği bir eradikasyon programına başvurup girebilmektedir. Tazminat ödenmeyen bu yöntemde şayet bir süre boyunca pozitif hayvan bulunmazsa çiftlik "sığır tüberkülozundan arı" işletme sertifikası alabilmektedir. Bu kapsamda Samsun'da bir çiftlikte bulunan 4.534 hayvana da altı ay ara ile TB testi uygulanarak kontrolden geçirilerek işletmeye "Hastalıktan Arı" statüsüne kavuşmuştur.

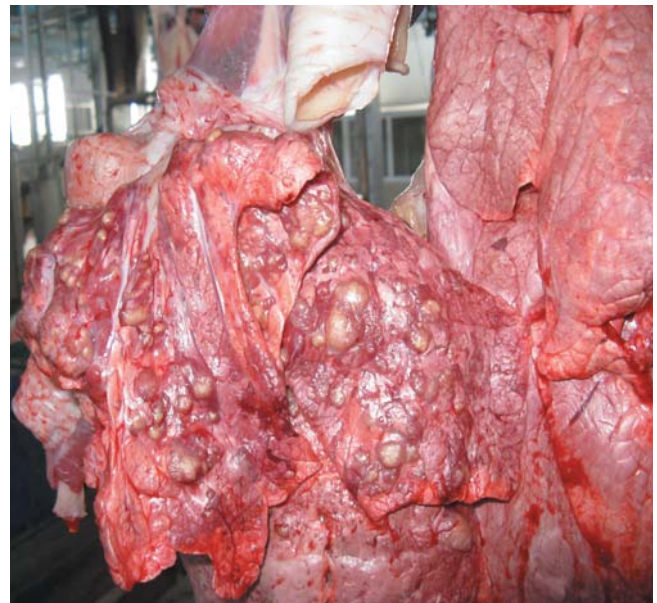
Hastalıkla mücadelenin diğer ayağını hayvanların kıymet takdirlerinin yapılmasını takiben kavurma yapılmak üzere şartlı kesime sevk edilmesi oluşturmaktadır. Tüberküloz kontrol programı ile pozitif reaktörlerin kıymet takdirleri yerelde kurulan biri mahallin en büyük mülkü amirinin belirlediği bir üye, hayvan sağlığı zabıta komisyonundan bir üye ve hayvancılıkla ilgili sivil toplum kuruluşlarından hayvan sahibince belirlenecek bir üye olmak üzere 3 kişilik komisyon tarafından belirlenmektedir. 2013 yılı Bakanlık Genelgesi ile getirilen hesaplama metodu, mahalli rayice göre yapılan fiyat araştırmalarında iller arasında görülen fiyat farklılıklarından kaynaklanan sorunların azaltılmasına ciddi katkı sunmuştur. Ancak kamu kaynaklarının etkin ve yerinde kullanımı için kıymet takdirlerinin standardize edilmesine yönelik araştırmalara devam edilmelidir.

Hastalıktan dolayı el konulan hayvanların şartlı kesim ve kavurma yapılarak elden çıkartılmasında Et ve Süt Kurumu kesimhanelerinin devreye girmemesi ciddi problemlerin yaşanmasına neden olmaktadır. Hal böyle olunca özel sektöre ait kesim ve kavurma tesisleri tercih edilmekte ve bu durumda onaylı bir tesis bulmakta sıkıntılar yaşanmaktadır. Burada kesinlikle

kamu sağlığını koruma esaslı bir yaklaşımla konu ele alınarak ayrı bir şarta tabi kesim ünitesi ve kavurma tesisine sahip özel sektör tesislerinde bu işlemler yaptırılmalı aksi halde mevzuatın ilgili hükümleri çalıştırılarak hayvanlar işletmelerde itlaf edilmelidir. İtlaf işlemi Bakanlık resmi veteriner gözetiminde belediye başkanlıkları ya da İl Özel İdarelerce yapılması için 5996 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi etkin bir şekilde işletilmelidir. Bunun yanı sıra hayvan refahı ilkeleri doğrultusunda ötanazi koşulları belirlenmelidir.

Tüberkülozla mücadele, bir korunma stratejisi ve eğitimle mümkün olabilmektedir. Bu hastalık yönünden hayvan yetiştiricilerinin ve bakıcılarının eğitimi şarttır. Hastalığın yayılmasında ahır ve barınakların hijyenik durumu, tek yönlü beslenme, uygun olmayan bakım şartları, portörlerin zamanında tespit edilip ayrılması, dışarıdan sürüye kontrolsüz hayvan katılması, enfekte hayvanların sütleriyle buzağların beslenmemesi, tüberkülozlu bakıcılar, etkenle bulaşık meralar büyük önem taşımaktadır.

Okul Kantinlerinde Özel Hijyen Yönetmeliği ve Bu Çerçeve Kurumumuzda Yürütülen Faaliyetler

Dr. Sibel ÖZÇAKMAK

Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü

Avrupa Birliği müzakerelerinde açılan fasıllardan birisi de gıda ve hijyen olup, AB ile müzakere sürecinde 100'ün üzerinde düzenleme yapılmıştır. Özellikle toplu beslenmeye sunulan gıda maddelerinin sağlıklı ve hijyenik olması, hem kalite hem standartlar hem de sağlık açısından önemlidir.

ÖZET

5 Şubat 2013 tarih ve 28550 sayılı Resmi Gazetede Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı tüm eğitim kurumlarında gıda işletmeciliği faaliyeti yapan personeli ilgilendiren "Okul Kantinlerine Dair Özel Hijyen Yönetmeliği" yayınlanmıştır. Buna göre; gıdanın hazırlanmasından servis edilmesi aşamasına kadar gerekli olan asgari ve teknik hijyenik koşulların yerine getirilmesi zorunlu kılınmıştır. Millî Eğitim Bakanlığının bu konuda eğitilmiş personeli tarafından yapılan denetimlerde gıda işletmelerinde tespit edilen gıda güvenirliliği ve hijyen şartlarında eksiklikler var ise, gıda işletmelerinin en kısa sürede kontrol edilmesini ve sürekli takibinin yapılmasını sağlamak için, okul ve kurum yöneticileri Bakanlık ve ilgili olması durumunda Sağlık Bakanlığının İl/ilçe Müdürlüklerine bilgi verir. Böylece, Millî Eğitim bünyesinde gıda hizmeti veren birimlerin periyodik otokontrolü sağlanmış olacaktır.

GİRİŞ

Avrupa Birliği müzakerelerinde açılan fasıllardan birisi de gıda ve hijyen olup, AB ile müzakere sürecinde 100'ün üzerinde düzenleme yapılmıştır. Özellikle toplu beslenmeye sunulan gıda maddelerinin sağlıklı ve hijyenik olması, hem kalite hem standartlar hem de sağlık açısından önemlidir. Bu çerçevede çıkarılan önemli düzenlemelerden birisi de "Okul Kantinlerine Dair Özel Hijyen Kuralları Yönetmeliği"dir. Söz konusu yönetmelikle çocukların daha hijyenik koşullarda güvenilir gıdaya ulaşması amaçlanmaktadır. Türkiye genelinde 12 bin 800 civarında okulda kantin bulunmakta ve buralarda 24 bine yakın insan çalışmaktadır.

Okul Kantinleri için Hijyen Kılavuzu, okullardaki gıda işletmecileri için hazırlanmış olup, bu kılavuzda okul kantinlerinde uyulması gereken pratik bilgiler mevcuttur. Bunun yanı sıra Nisan ayından itibaren okul kantinlerinde çalışanlar zorunlu eğitimden geçirilecek ve belirli bir süreç içerisinde Türkiye'de kantinlerde çalışan herkesin bu eğitimi alması sağlanacaktır. Bu eğitimi almayan kişiler kantinlerde çalışamayacaktır.

YÖNETMELİĞİN AMACI, KAPSAMI VE İDARİ YAPTIRIMI

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim ve öğretim kurumları bünyesinde faaliyet gösteren yemekhane, kantin, kafeterya, büfe, çay ocağı gibi gıda işletmelerinin özel hijyen şartlarına, gıda güvenirliliğine ve resmî kontrolüne ilişkin kuralları belirlemek amacıyla özel hijyen şartları, satışa ve tüketime sunulan gıdaların güvenirliliği ve kontrolüne ilişkin usul ve esasları kapsar.

Yönetmeliğe aykırı davranışlar hakkında 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun ilgili maddelerine göre idari yaptırım uygulanır.

YÖNETMELİKTE BELİRTİLEN HİJYEN GEREKLİLİKLERİ

Gıda işletmelerinin özel hijyen gereklilikleri ise; ekipmanla ilgili hijyen gereklilikleri, işletmelerin personel tuvaletleri, soyunma ve sosyal alan hijyen gereklilikleri, el yıkama evyeleri, havalandırma, aydınlatma, kullanılan su, atık su kanalizasyon sistemleri, temizlik ve dezenfeksiyon maddelerinin muhafazası, personel hijyeni, eğitim, hammadde kabul, depolama ve muhafaza koşulları gibi maddelerden oluşur. Ayrıca gıdanın hazırlanması, pişirilmesi, dondurulması, çözündürülmesi, taşıma, sıcaklık kontrolü ve soğuk zincir, gıdanın servisi, satışı ve tüketimi gibi konularla zararlı ve kemirgenlerle mücadele, temizlik ve dezenfeksiyon, atık ve çöp yönetimi, gıda ile temas eden madde ve malzemeler, izlenebilirlik, geri toplama ve acil durumlarla denetim ve resmi kontrol gibi hususları da içermektedir.

BU KONUDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER:

"Okul Kantinleri Özel Hijyen Yönetmeliği" ile ilgili bir dizi Eğitim Semineri, Dr. Sibel ÖZÇAKMAK tarafından: Canik Kültür Merkezi, Çarşamba Halk Eğitim Merkezi, Bafra Öğretmenevi ve Havza Halk Eğitim Merkezi olmak üzere dört ayrı noktada; Samsun, İlkadım, Atakum, Canik, Tekkeköy, Çarşamba, Terme, Salıpazarı, Ayvacık, Bafra, Alaçam, Yakakent, 19 Mayıs, Kavak, Havza, Vezirköprü, Asarcık, Ladik ilçelerinden gelen; Milli Eğitim Bakanlığı personelinden 267 katılımcı ve okullarda faaliyet gösteren gıda işletmecilerinden 311 katılımcı olmak üzere, toplamda 578 katılımcıyla farklı oturumlarda gerçekleştirilmiştir. Akabinde İlçe Müdürlüğü personeline de (kendi ilçelerinde bulunan MEB bünyesinde çalışan gıda işletmecilerine yönelik eğitim seminerlerini yürütmeleri amacıyla) İl Müdürlüğümüz toplantı

salonunda eğitim semineri verilerek "Eğiticilerin Eğitimi" de bu surette gerçekleştirilmiştir.

Bu seminerler öncesinde ise; MEB bünyesinde görevli yemekhane, kantin vb. gıda işletmecilerine yönelik kantin hijyen yönetmeliği, gıda hijyeni, yeni gıda yasası ve hizmet koşullarına dair eksikleri tespit etmek amacı ile bir dizi anket çalışması yürütülmüş ve toplam 17 ilçeden 345 kişinin ankete katılımları sağlanmıştır. Anket sonuçlarına göre, gıda hijyeni ve kişisel hijyen uygulamaları konusunda yetersizlikler ve bunun yanında kantin çalışma alanı ilgili talepler (özellikle kantin olarak ayrılan bölümün uygunsuzluğu), dolap, raf, soğutucu vb gibi donanım ile ilgili taleplerin dile getirildiği gözlenmiş ve eğitimlerde bu konular üzerine özellikle eğilinmiştir.

SONUÇ

Sağlıklı nesiller yetiştirilmesi için sağlıklı beslenmenin ve güvenilir gıda tüketimi büyük önem taşımaktadır ve bu çerçevede hijyenik bir ortam sağlanması amacıyla yürürlüğe giren "Okul Kantinlerine Yönelik Özel Hijyen Uygulamaları" Yönetmeliğinin gerektirdiği usul ve esasların yerine getirilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede gıda hijyeni, kişisel hijyen, işletmeye özgü gıdalarda oluşabilecek tehlikeler, gıdanın uygun şartlarda işlenmesi ve depolanması ile sıcaklık kontrolünün önemi, yönetmelik kapsamında belirtilen özel hijyen şartları, satışa ve tüketime sunulan gıdaların güvenilirliği ve kontrolüne ilişkin gereklilikler yerine getirilmelidir.

Öğrencilerin daha uygun koşullarda hizmet alması için, okul yönetimi tarafından yapılması gereken denetimlerin objektif şekilde değerlendirilmesi ve denetimlerde tespit edilen gıda güvenilirliği ve hijyen şartlarında eksikliklerin okul ve kurum yöneticileri tarafından Gıda, Tarım ve Hayvancılık ve/ veya Sağlık İl / İlçe Müdürlükleri ile işbirliği yapması gerekmektedir.

Çiftlik Muhasebe Veri Ağı (ÇMVA) Samsun'da Hangi Aşamada ?

Çiftlik Muhasebe Veri Ağı (ÇMVA), Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikasının şekillendirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla Avrupa Birliği Komisyonu tarafından kullanılan en önemli araçlardan biridir.

ÇMVA ile tarımsal işletmelerden toplanan veriler, başta işletmelerin yıllık tarımsal gelirlerinin belirlenmesi ve izlenmesi yanında, uygulanan tarım politikalarının sektöre etkilerinin ölçülmesi ve farklı bilimsel araştırmalar için de kullanılmaktadır.

Yasal çerçevesi "79/65 No'lu Komisyon Tüzüğüyle" çizilen ve üye ülkeler için zorunluluk olan ÇMVA sistemi ile 1965 yılından bu yana üye ülkelerin tüm tarımsal işletmelerini temsilen, belirli bir örnekleme planına göre belirlenen tarımsal işletmelerden veri toplanmakta ve analiz edilmektedir. Çiftlik Muhasebe Veri Ağı, sistemin oluşturulmasında esas teşkil eden Komisyon Tüzüğünde yer alan üç temel kurala dayanmaktadır

1. Çiftçiler ÇMVA'ya gönüllü olarak katılır.
2. Veri ağına dâhil olan herhangi bir kişinin bireysel muhasebe bilgilerini ifşa etmesi yasaktır.

3. ÇMVA verilerinin vergilendirme amacıyla kullanılması yasaktır.

ÇMVA sistemi kapsamında tarımsal işletmelere ait fiziksel ve yapısal verilerin (Arazi varlığı, hayvan mevcudu, iş gücü, vb.) yanı sıra, ekonomik ve finansal veriler (üretim değerleri, satışlar ve alımlar, masraflar, varlıklar, borçlar, üretim kotaları, destekler, vb.) toplanmaktadır. Tarımsal işletmelerden toplanan veriler, üye ülkeler ve AB Komisyonu tarafından analiz edilerek; çevresel etki, maliyet ve bölgesel farklılık analizleri gibi geniş bir yelpazede değerlendirilmektedir

ÇMVA sistemi işletme bazlı mikro ekonomik verilerin toplanarak analiz edildiği tek veri tabanı olmakla birlikte, işletme geliri ve destek politikaları arasındaki ilişkiyi inceleyen ve Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikasının tarıma etkisini analiz eden yegâne sis-

temdir. Ayrıca üye tüm ülkelerde aynı sistemin, aynı muhasebe prensiplerinin kullanılması standardizasyonu sağlamaktadır.

Ülkemizde "Çiftlik Muhasebe Veri Ağı Sisteminin Kuruluş ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" uyarınca yürütülen ÇMVA sisteminin, kurulmasına yönelik çalışmalar, Avrupa Birliği ve Türkiye işbirliğinde gerçekleştirilen iki eşleştirme projesi ile başlamıştır. Avrupa Birliği Eşleştirme Projeleri; faydalanıcı ülkelerin, AB müktesebatını uygunlayabilmesi için gerekli

olan etkin yapılara, insan kaynaklarına ve yönetsel becerilere sahip modern ve etkili yönetimler geliştirmesine yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Danimarka işbirliğinde gerçekleştirilen ilk eşleştirme projesi, 2007-2009 yılları arasında uygulamaya konulan "Pilot Türk Çiftlik Muhasebe Veri Ağı Sisteminin Kurulması" projesidir. Bu proje ile Ülkemizde 9 ilde (Adana, Bursa, Erzurum, Giresun, İzmir, Konya, Nevşehir, Şanlıurfa, Tekirdağ) veri ağı sisteminin kurulumu sağlanmıştır. Hollanda, Almanya ve İsveç ortaklığında 2011-2012 yılları arasında gerçekleştirilen ikinci eşleştirme projesi ile Samsun ilinin de içinde yer aldığı üç il (İstanbul, Malatya, Samsun) daha sisteme dahil edilerek, il sayısı 12'ye çıkarılmıştır. 2013 yılında 11 yeni ilin (Antalya, Aydın, Balıkesir, Burdur, Çanakkale, Denizli, Hatay, Manisa, Mersin, Muğla,

Osmaniye) katılımıyla ÇMVA sisteminin 23 ilde kurulumu gerçekleştirilmiş olup, 1000 tarımsal işletmeden veri toplanmaktadır.

İlimizde ise Bafra, Çarşamba, Havza, Kavak, Ladik, Terme ve Vezirköprü ilçelerinde belirlenen toplam 67 tarımsal işletmeden veri toplanmaktadır. İşletmelerden ÇMVA envanter formları ve işletme sahipleri tarafından tutulan "Çiftçi Kayıt Defteri" vasıtasıyla veri toplanmakta ve toplanan bu verilere dayanarak işletme bazlı tarımsal gelir raporları hazırlanmaktadır. Her yıl düzenli olarak hazırlanan bu raporlar, işletmelerin ekonomik durumlarının

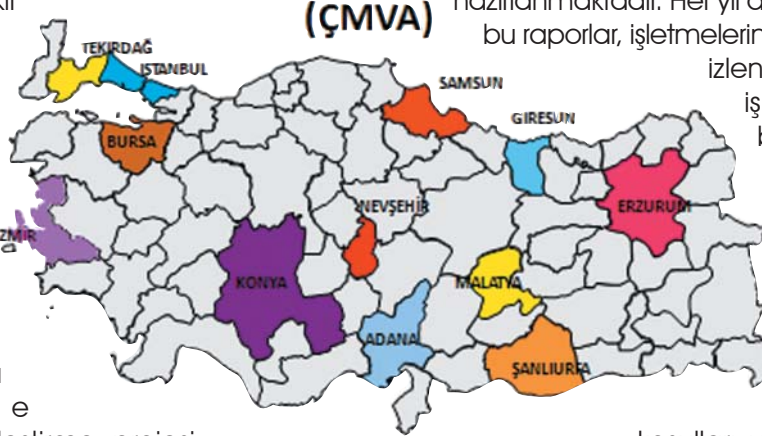
izlenmesi yanında, işletmelerin kendilerini benzer işletmelerle kıyaslamalarına da olanak sağlamaktadır.

Ülkemizdeki tarımsal işletme sayısının yüksekliği, ürün çeşitliliğinin çokluğu, farklı iklim

koşulları vb. kriterler göz önüne

alındığında, işletmelerden toplanan verilere ilişkin analiz sonuçlarının, tarım politikalarının belirlenmesinde dikkate alınmasının sağlanabilmesi için sistemin aşamalı olarak ülke geneline yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.

ÇMVA sistemiyle toplanan bilgi, işletmelerin ve hükümetlerin karar alma sürecini geliştirmesine yardımcı olmaktadır. Geliştirilmiş bir karar alma süreci karlılığı ve rekabet kabiliyeti yüksek işletmelerle birlikte, gerek ilimizde gerekse ülkemizde daha güçlü bir tarım sektörünün oluşturulmasına olanak sağlayacaktır.

Müsteşarımız Mirmahmutoğulları Samsun'daydı...

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Müsteşarımız Sayın Vedat Mirmahmutoğulları 27.06.2013 tarihinde Samsun'a gelerek öncelikle Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğünü ziyaret etmiş ve Enstitü Müdürü Dr. Hasan Özcan'dan enstitü faaliyetleri hakkında bilgi almıştır.

Buradan Karaköy/ TİGEM Tarım İşletmelerine geçen Mirmahmutoğulları, İşletme Müdürü Oktay Aslan'la işletme faaliyetleri hakkında görüşerek bilgi almıştır. Ardından Ay- Pi ve Ay-Tur Tavukçuluk, Hayvancılık Sanayi Ticaret ve Anonim Şirketleri ve Yeşilküre Organik Tarım İşletmesi Müdürü Ahmet Aydın'la görüşerek; şirketin organik tavuk-yumurta- süt ve dana eti üzerine bilinen çalışmalarıyla, yine aynı bünyede bu faaliyetlerde kullanılan

organik yem ihtiyacını karşılamak üzere üretilen organik kanola-soya ve mısır alanlarını gezmiş ve Samsun'da organik hayvansal üretimin mevcut durumu ve piyasası hakkında bilgi edinmiştir.

Daha sonra Samsun'dan

aynılarak Sinop'a geçen ve Sinop Valisi Erol Saraçoğulları tarafından karşılanan Gıda Tarım ve Hayvancılık Müsteşarımız

Vedat Mirmahmutoğulları benzer alanlardaki incelemelerine burada devam etmektedir.

Milletvekili Cemal Yılmaz Demir İl Müdürlüğümüzü Ziyaret Etti

Samsun Milletvekili Cemal Yılmaz DEMİR ve beraberindeki İlkadım AK Parti İlçe Başkanı İhsan KURNAZ, 10.05.2013 tarihinde İl Müdürlüğümüze bir nezaket ziyareti gerçekleştirmişlerdir.

İl Müdürümüz Kadir GÜVEN'den Samsun tarımı ve Müdürlüğümüz çalışmalarını hakkında bilgi alan DEMİR, tarımın ülkemiz için vazgeçilmezliğini ve önemini vurgulayarak ziyaretini tamamlamıştır.

İl Müdür ve Müdür Yardımcılarımız Valimizi Ziyaret Etiler

Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürümüz Kadir GÜVEN, Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdür Yardımcılığı görevine yeni atanan Dr. Habip MURUZ ve Ziraat Mühendisi Nail KIRMACI ile birlikte İl Müdür Yardımcılığını daha önceden yürütmekte olan İl Müdür Yardımcımız İsmail Demir, 03. 04. 2013 Çarşamba günü saat 16.00'da Valimiz Sayın Hüseyin AKSOY' u makamında ziyaret ettiler.

Ziyarete Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürümüz Kadir GÜVEN tarafından, Samsun Valimiz Sayın Hüseyin AKSOY'a kurumumuzun ilimizde yapmış olduğu çalışmalar hakkında bilgi sunuldu.

Samsun'un gıda, tarım ve hayvancılık sektörleri bakımından oldukça önemli potansiyelleri barındıran bir kent olduğunun altını çizen Valimiz Sayın Hüseyin AKSOY; "Kurum olarak yaptığınız

çalışmalardan dolayı sizlere teşekkür ediyor, yeni atanan arkadaşlarımıza görevlerinde başarılar diliyorum." dedi.

Burdur Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği'nin İl Müdürlüğümüze Ziyareti

Burdur Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği Başkanı Kamil ÖZCAN, Yönetim Kurulu Üyesi Turan ÇAYIR ve Birlik Müdürü Yüksel GÜLDALI 31 Mayıs 2013'te İl Müdürlüğümüze yönelik bir nezaket ziyareti gerçekleştirmişlerdir.

İl Müdürümüz Kadir GÜVEN'in, Müdürlüğümüz çalışmaları hakkında Birlik Yönetimini bilgilendirdiği toplantıda; ülkemizdeki tarımsal gelişmeler yanında, özellikle Türkiye'de Sığır Yetiştiriciliği ve Hayvancılığın Genel Durumu hakkında görüş alış verişinde bulunuldu.

Bilgilendirme Toplantısı Yapıldı

Tarımsal Yenilik ve Bilgi Sistemi, Tarımsal Yayım ve Danışmanlık, 2090 Sayılı Yasa Uygulamaları konularında bilgilendirme toplantısı; 20 Nisan 2013 Pazartesi günü İl Müdürlüğümüz toplantı salonunda, gerçekleştirildi.

Toplantıya İl Müdürümüz Sayın Kadir GÜVEN, İl Müdür Yardımcılarımız Dr. Habip MURUZ ve Nail KIRMACI başta olmak üzere; Şube Müdürleri, İlçe Müdürleri ile toplantı gündemi ile ilgili olan İl ve İlçe personelimiz katıldı. Toplantının açılış konuşmasında İl Müdürümüz Kadir GÜVEN; 2000 yılından itibaren uygulanmakta olan ve kısaca BAV olarak ifade edilen bilgi alışveriş toplantıları uygulamasının sona erdiğini, bundan böyle İl Grup Toplantıları ve Bölge Grup Toplantıları adıyla yeni konseptte göre uygulanacağını, bunun sadece bir isim değişikliği olmayıp; Bakanlığımız Tarımsal

Araştırma, Yayım ve Eğitim kuruluşları arasındaki koordinasyon ve işbirliğinin daha etkin ve daha fonksiyonel olarak uygulanması amacına yönelik olduğunu belirtti.

Toplantı kapsamında Ziraat Mühendisleri M. Rasi UYSAL tarafından "Tarımsal Yenilik ve Bilgi Sis-

temi", Murat İYİGÜN tarafından "Tarımsal Yayım ve Danışmanlık", Tufan AYDIN tarafından da "2090 Sayılı Tabii Afetlerden Zarar Gören Çiftçilere Yapılacak Yardımlar Hakkında Kanun" konularında katılımcılara sunu ve anlatım yapılmıştır.

Türkiye Tarım Havzaları Toplantısı

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığımızca uygulamakta olan, Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli kapsamında 18-19 Haziran 2013 tarihlerinde İlimize konu uzmanı olarak gelen Bakanlık temsilcileri ile gerekli bilgi paylaşımı yapılmıştır.

Samsun ili için tarımsal potansiyeli bulunan, ilin ekolojisine uygun, tarımsal karlılığı yüksek, ihracat potansiyeli mevcut olan, ilin sosyo-ekonomik yapısına uygun ürünlerin ilçe bazında belirlenmesi amaçlı; İl Müdürlüğü temsilcileri, İlçe Müdürleri, İl- İlçe Müdürlüğünde görev yapan Ürün Uzmanlarıyla İl Müdürlüğünün toplantı salonunda toplantı yapılmıştır.

Gerçekleştirilen toplantıda; Samsun Alt Havzaları Haritası üzerinde İlçe Müdürlüklerinin görüş ve önerileri alındı. İlçede mevcut du-

rumda üretimi yapılan ürünler değerlendirilerek, ilçelerden ürün önerileri ve ürün deseni çalışmaları için ön bilgiler alınmıştır.

İkinci gün ise Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsünde Konu Uzmanı Teknik elamanlarca yapılan toplantıda, ilçe bazında alınan mikro

düzeydeki ürün deseni çalışmasını ürün uzmanlarıyla görüşülerek Ürün Deseni Haritaları oluşturulmuştur. Oluşturulan Samsun ili ürün deseni haritaları 22 alt parametre eşliğinde Bakanlık netcat haritaları üzerinde yapılmıştır.

İl Grup Toplantısı Gerçekleştirildi

Bakanlığımızca, 2000 yılından itibaren uygulanmakta olan Bilgi Alışveriş Toplantıları, yeni yapılan düzenlemeyle, 2013 yılından başlayarak İl Grup Toplantıları (İGT) ve Bölge Grup Toplantıları (BGT) olarak değiştirilmiş olup, Bakanlıkça uygulamaya konulan yeni konseptte göre bu toplantılara; tarımsal faaliyetlerle iştigal eden üretici birlikleri, tarımsal kalkınma kooperatifleri, ziraat odaları, tarımdan girdi temin eden ve ihracat yapan firmalar, ziraat odaları, sertifikalı serbest tarım danışmanları ve diğer tarım sektörü paydaşlarının da katılımı sağlanacaktır.

Tarım kesiminin sorunları ve bu sorunların çözümüne odaklı olarak planlanan İl Grup Toplantılarının ilki 28 Mayıs 2013 Salı günü, İl Müdürlüğümüz toplantı salonunda gerçekleştirilmiştir. Toplantıya İl Müdürümüz Kadir GÜVEN başta

olmak üzere, İl Müdür Yardımcıları, Şube- İlçe Müdürleri ve personeli, Ziraat Odaları Başkanları, bazı Sebze ve Fındık Üretici Birlik Temsilcileri ve sertifikalı tarım danışmanları katılmışlardır. İl Müdürümüz Kadir GÜVEN toplantıda yaptığı açılış konuşmasında: Tarım sektörü

paydaşlarının da yer aldığı il grup toplantılarının ilkinin yapıldığını, tarımsal sorunlara odaklanmış ve çözüm önerilerinin tartışıldığı bu tür toplantıların Samsun tarımı adına çok şey kazandıracağını belirterek, toplantının hayırlara vesile olması temennisini ifade etmiştir.

Kastamonu'da Bölge Grup Toplantısı

Bölge Grup Toplantılarının 39. ncusu, 6-7 Haziran 2013 tarihlerinde Kastamonu ilinde gerçekleştirildi. Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Koordinasyonunda; Bölgede faaliyet gösteren Araştırma Enstitüleri/ İstasyonları, İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlükleri ile Sivil Toplum Kuruluşlarının ve Bakanlık temsilcisinin katıldığı toplantıya, İl Müdürlüğümüz adına, Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şube Müdürlüğü, Kırsal Kalkınma ve Örgütlenme Şube

Müdürlüğü, Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlüğü, Koordinasyon ve Tarımsal Veriler Şube Müdürlüğü ve Ondokuzmayıs İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünden 1 Şube Müdürü, 1 ilçe Müdürü olmak üzere toplam 9 teknik personel katılım sağlamıştır.

Koordinatör Araştırma Enstitüsü ve diğer Araştırma Enstitüleri/ İstasyonlarınca devam eden projeler ve tarımsal yenilikler tahtında sunu ve

anlatım yapılmıştır. İl Müdürlükleri tarafından ise; İl Grup Toplantılarında ele alınan tarımsal sorunlar gündeme getirilerek, illerde çözüm bulunamayan sorunlar ve çözüm önerileri iletilmiştir.

Toplantıda Bakanlık temsilcisi; Çiftçi Eğitim Grup Sorumlusu Haluk BALIÇ tarafından da sunu ve anlatım yapılarak, Tarımsal Yenilik ve Bilgi Sisteminin işleyişi, karşılaşılan sorunlar dile getirilerek, katılımcıların istek ve temennileri paylaşılmıştır.

Kadın Çiftçiler Yarışıyor Bölge Finali

Kadın Çiftçiler Yarışıyor Bilgi ve Proje Yarışması Bölge Finali 24.04.2013 günü Zonguldak'ta yapıldı. Yarışmada, Giresun temsilcisi Selma İmamoğlu birinci oldu. İmamoğlu, Balıkesir'de yapılacak olan Türkiye finaline katılacak.

Açılış konuşmasını yapan Gıda Tarım ve Hayvancılık Zonguldak İl Müdürü Necmi Çelik; "2004 yılından bu yana her yıl yapılarak geleneksel hale gelen ve bu yıl onuncusunu yapmak üzere bir arada bulundukumuz 'Kadın Çiftçiler

Yarışıyor' Bilgi ve Proje Bölge yarışmasının Bölge Finali'ni bugün gerçekleştiriyoruz. 2004 yılından beri devam eden bu yarışmaların, kandi çiftçiler arasında dayanışmayı sağlamak ve kendilerine olan güvenlerinin artırılmasına sağladığı katkının yanında, aynı zamanda tarım teşkilatlarının kaynaşmasını ve işbirliğini sağlaması açısından da önemli bir faydasının olduğuna inanıyorum" diye konuştu. Ardından Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Çiftçi Eğitim ve Yayın Daire Başkanı Süleyman Bulut ve Zonguldak Valisi

Erol Ayyıldız birer konuşma yaptı. Konuşmaların ardından gerçekleştirilen yarışmada; Bölge birincisi olan Giresun İli temsilcisi Selma İmamoğlu'na 3 bin TL olan ödülü Zonguldak Valisi Erol Ayyıldız verdi. İkinci olan Ordu Temsilcisi Fatma Arslan'a 2 bin TL'lik ödülünü Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Çiftçi Eğitim ve Yayın Daire Başkanı Süleyman Bulut verirken, Bölge Finali üçüncüsü Zonguldak Temsilcisi Çağla Doğan'a bin TL'lik ödülünü de Zonguldak Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürü Necmi Çelik verdi.

TMO Ürün Alımlarını Randevulu Sistemle Yapacak

Ülkemizde hububat piyasasının düzenlenmesine yönelik hububat alımı yapan Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü, bu yıl ürün sahiplerinin ürününü teslim etmek istedikleri gün için TMO'den randevu almak suretiyle, ürünlerini teslim etme zorunluluğu getirmiştir.

Randevular www.tmo.gov.tr veya <http://randevu.tmo.gov.tr/tmoHars/> internet adresinden alınabilmektedir. İnternet imkanı olmayanlar ise randevularını TMO işyerlerine mura-

caat ederek alabileceklerdir. TMO'ne ürün satışı yapacak üreticilerimizin mağdur olmaması için, ürün teslimin-

den önce ilgili internet adresi veya işyerlerinden randevu almaları gerekmektedir.

Bireysel Sulama ve Makine Ekipman Desteklemesi Müracaatları

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından yürütülmekte olan Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı kapsamında 01 Haziran 2013 tarihinde resmi gazetede yayınlanan 2013/ 28 sayılı Tebliğ ile Bireysel Sulama Makine ve Ekipman Alımlarının Desteklenmesi müracaatları başlamıştır.

Tebliğ kapsamında kabul edilen proje başvurularında, hibeye esas mal alım tutarının KDV hariç % 50'sine hibe yoluyla destek verildiği projeyde Yatırım konuları; Tarla içi damla sulama sistemi kurulması, Tarla içi yağmurlama sulama sistemi kurulması, Tarla içi mikro yağmurlama sulama sistemi kurulması, Lineer sistem yağmurlama sulama makinesi alınması, Center pivot sistem yağmurlama makinesi alınması, Tamburlu sistem yağmurlama sulama makinesi alınması, Güneş enerjili su-

lama sistemleri kurulması gibi konulardır.

Konuyla ilgili bir açıklama yapan Samsun Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Kadir GÜVEN: Tarımsal faaliyetler için geliştirilen modern basınçlı bireysel sulama makine ve ekipmanlarının, üreticiler tarafından kullanımını yaygınlaştırarak; daha kaliteli ve pazar isteklerine uygun üre-

tim yapılmasını sağlamak, zor şartlarda bedenen çalışan üreticilerimizin işlerini kolaylaştırmak ve üretim maliyetlerini düşürerek uluslararası düzeyde rekabet edebilir bir seviyeye getirmek gibi hedefler gözetilen bireysel sulama makine ve ekipman desteklemelerine müracaatların **30.07.2013** tarihinde sona ereceğini söyledi.

2013 KKYDP Makine Ekipman Desteklemeleri Başladı

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından yürütülmekte olan Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı kapsamında Makine Ekipman alımlarının Desteklenmesi ile ilgili tebliğ **26 Haziran 2013** tarihli Resmi Gazete ve 2013/27 sayılı Tebliğ ile yayınlanarak yürürlüğe girmiş ve müracaatlar başlamıştır. Konuyla ilgili bir açıklama yapan Samsun Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Kadir GÜVEN; 7 yıldır uygulanmakta olan bu programa çiftçilerimiz tarafından yoğun bir ilgi gösterilmektedir. KKYDP makine ekipman destekleme programıyla tarımsal faaliyetler için geliştirilen yeni teknolojilerin üreticiler tarafından kullanımını yaygınlaştırarak; daha kaliteli ve pazar isteklerine uygun üretim yapılmasını sağlamak, zor şartlarda ve bedenen çalışan üreticilerimizin işlerini kolaylaştırmak ve üretim maliyetlerini

düşürerek uluslararası düzeyde rekabet edebilir bir düzeye getirmek hedeflenmekte olup makine ve ekipman destekleme müracaatlarının 22.07.2013 tarihinde sona ereceğini söyledi.

Kadir GÜVEN Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı

kapsamında Samsun'da geçtiğimiz etaplarda makine ekipman desteklemelerinde 3518 çiftçinin 31.486.946 TL'lik makine ekipman alımı yaptığı ve buna karşılık 15.590.594 TL destek verildiği ayrıca Türkiye'de en çok desteklenen iller arasında yer aldığını belirtti.

Biçerdöver Operatörü Yetiştirme Kursları Tamamlandı

2013 yılının ilk "Biçerdöver Operatörü Yetiştirme Kursu" İl Müdürlüğümüz ile Havza Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü'nün işbirliğinde, 04.03.2013-20.03.2013 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. 21.03.2013 tarihinde yapılan sınav sonucunda 15 kursiyer başarılı olmuş ve İl Müdürümüzün de katılımı ile sertifikaları Havza İlçe Müdürlüğünde dağıtılmıştır.

2013 yılının ikinci kursu da İl Müdürlüğümüz ile Bafra Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü'nün işbirliğinde, 01.04.2013 - 17.04.2013 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. 18.04.2013 tarihinde yapılan sınav sonucunda da 13 kursiyer başarılı

olarak belge almaya hak kazanmıştır. Konu ile ilgili görüşlerini belirten İl Müdürümüz Kadir GÜVEN; 2000 yılından günümüze kadar ilimizde açılan kurslarda yetiştirilen Biçerdöver

Operatörü sayısının 657'ye ulaştığını belirterek bundan sonra da talepler doğrultusunda bu gibi kursların açılacağını belirtmiştir.

Biçerdöverle Buğday Hasadı Başladı

2013 hasat sezonuna girmiş bulunmaktayız, bilindiği üzere her hasat sezonunda olduğu gibi bu yıl da Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü olarak iyi bir hasat sezonu geçirebilmek için birlikte çalışmaya başlayacağız. Bu çalışmalarda dane kaybını en aza indirebilmek için hepimize düşen görevler vardır. Bu görevleri yerine getirirken en hassas olması gerekenler tabii ki Biçerdöver Operatörleridir.

Ülkemizde yaklaşık 9,5 milyon hektar buğday ekiliş alanı olup, biçerdöverle biçilen alanda dane kaybında % 1'lik iyileştirme ile ilimiz ekonomisine 1,3 milyon TL.(1,3 trilyon) kazandırmış olacağız. Hatta binde birlik iyileştirmenin ilimiz ekonomisine 130.000 TL kazanç sağladığını düşünürsek en küçük tedbirlerin bile ne kadar önemli olduğunu görürüz.

Bu dane kaybını sıfıra yakın bir seviyeye indirmekte biçerdöver kullanıcılarının elindedir, bunun için de; operatör belgesi olmayan hasat yapmamalı, olgunlaşmamış ürünler hasat edilmemeli, rutubetin çok olduğu günlerde hasat yapılmamalı, yağış olduğunda hububatın tam kuruması beklenmeli, sabah erken yada akşam saatlerinde rutubet çok

daha fazla olacağından hasat yapılmamalı, bir tarladan diğerine geçerken mutlaka biçerdöver ayarları kontrol edilmeli, elekler sık sık temizlenmelidir.

Dane kaybını en alt seviyeye indirebilmek için öncelikle biçerdöverlerimizi belgeli Operatörlere teslim etmeliyiz. Bunun içinde İl Müdürlüğü olarak talep gelen ilçelerde "Biçerdöver Operatörleri Yetiştirme" kursları açmaktayız. 2001-2013 yılları arasında açtığımız kurslardan toplam 657 kişi eğitimden geçirilerek "Biçerdöver Operatörü" olmaları sağlanmıştır. Çiftçilerimize de Operatör Belgesi olmayan sürücülere biçim yaptırmamalı, çiftçi tarlasına

giren biçerdöveri sürekli kontrol altında tutup dane kaybına sebep olan Operatörleri merkezde İl Müdürlüğüne, ilçelerde de İlçe Müdürlüklerine bildirerek yardım istemelidirler.

Kurallara uymayan Biçerdöver sahibi ve Operatörlerine Merkez ve İlçelerimizde 15 ekipte görev yapan 45 Kontrolör arkadaşımız 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 32. maddesine göre işlem yapacaklardır.

Samsun ilimizde yaklaşık 110.000 ha buğday ekilişinin % 80'i Biçerdöverle hasat edilmektedir. 2012 yılında İl genelinde yapılan 172 Biçerdöver Denetimin sonucunda 0.95'lik dane kaybı ile ilimiz ekonomisine 1.208.378 TL katkı sağlamış oldu.

Alan Bazlı Fındık Destekleme Ödemeleri Yapıldı

Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüklerine 30 Nisan 2013 tarihine kadar müracaat etmiş olan üreticilerin 2012 yılı ürününe ait olan alan bazlı fındık destekleme ödemeleri, 26 Haziran 2013'ü takip eden 5 iş günü içerisinde tamamlanmıştır.

Banka şubelerinde olası yığılmalara sebebiyet verilmemesi

bakımından ödemeler, üreticilerimizin T.C Kimlik veya Vergi Numaralarının son hanesine göre farklı günlerde olmak üzere Ziraat Bankası şubelerinden yapılmıştır.

Söz konusu desteklemeler kapsamında 13 ilçemizdeki 23.841 üreticiye toplamda 350.949 da.'lık alanda yine toplamda 52.642.320 TL destekleme ödemesi yapılmıştır.

İlimiz 2013 Yılı Fındık Rekolte Tahmini Belirlendi

İlimiz 2013 yılı fındık rekolte belirlemek için 03-06 Haziran 2013 tarihleri arasında İl Müdürlüğümüz organizasyonunda arazide yapılan çalışmalara; İl Müdürlüğümüz, Giresun Fındık Araştırma İstasyonu, Karadeniz İhracatçıları Birliği, Toprak Mahsulleri Ofisi ve Fiskobirlik teknik elemanları ile Ziraat Odaları, Ticaret Borsası, Ticaret ve Sanayi Odaları temsilcilerinin katılımı

sağlanmıştır. Oransal yoğunluğa göre belirlenen sahil, orta ve yüksek kuşaktaki köylerde belirlenen fındık bahçelerinde, işaretlenen fındık dallarında yapılan çotanak sayımları esas alınarak fındık rekolte tahminleri yapılmıştır. Komisyon üyelerinin arazi çalışması sonucu elde edilen veriler ışığında 07.06.2013 tarihinde Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Kadir

Güven Başkanlığında yapılan toplantıda, İl Fındık Rekolte Tahmini Komisyonunca karara bağlanmıştır.

Sahil kuşaktaki bahçelerde verimin oldukça düşük olduğu orta kuşak ve yüksek kuşaktaki verimlerin normal seviyelerde olduğu belirlenmiştir. İlimiz 2013 yılı Fındık Rekoltesinin 83.000 hektar alandan 73.000 ton olarak gerçekleşeceği tahmini yapılmıştır.

Sebze Fidesi Dağıtımı Yapıldı

Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğünce; Havza, Vezirköprü ve Lâdik İlçelerinde İl Özel İdaresi Bütçesi kaynaklı "Sebzeciliği Geliştirme Projesi" kapsamında Sulamaya Açılan Alanlarda Sebze Üretimini Teşvik etmek amaçlı, alımı yapılan 32400 adet (150 Viyol) Grando F1 hibrit domates fidesi, 90072 adet (417 Viyol) Kocaman F1 hibrit domates fidesi, 29160 adet (135 Viyol) Orion F1 hibrit biber fidesi, 12960 adet (60 Viyol) Abide F1 hibrit biber fidesi, 15120 adet (70 Viyol) Kundu F1 hibrit biber fidesi ve 9936 adet (46 Viyol) Kapyra Standart biber fidesi olmak üzere toplam 189648 adet (878 Viyol) sebze fidesi teslimi; 08.05.2013 tarihinde "Muayene ve Kabul Komisyonu" gözetiminde Havza, Vezirköprü ve Lâdik İlçe Müdürlüklerine yapılmıştır.

Bahsi geçen İlçe Müdürlükleri ise, söz konusu fideleri önceden kaydını yaptırmış olan çiftçilere dağıtmıştır. Bu fidelerin dağıtım sonrası yetiştirilmesiyle, söz konusu İlçelerdeki çiftçilerin ekonomik yönden gelirlerini arttırma imkânına kavuşmaları ve dolayısıyla da bu-

ralardaki refah payının yükseltilmesi hedeflenmektedir. Sebze fidesi dağıtımında çiftçi tarafından sıklıkla talep edildiği gözlenen Hibrit çeşitlerin, proje kapsamında çiftçiye dağıtılmış olması projeye ilginin fazla olmasında önemli etken olarak görülmektedir.

İlçelerimizde Çilek Fidesi Dağıtımı

İl Müdürlüğümüzce Alaçam, Atakum, Canik, İlkadım, Ladik, Terme, Ondokuzmayıs, Havza, Tekkeköy İlçelerinde meyveciliğin yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi çalışmaları kapsamında toplam 70.000 adet Kabarla çeşidi frigo çilek fidesi dağıtımı yapılmıştır.

İl Müdürümüz Kadir GÜVEN konu ile ilgili açıklamasında: "Çeşit; İri, orta sert, tatlı ve parlak kırmızı meyveler veren nötr gün bir çilek çeşididir. Diğer nötr gün çeşitlerden çok az bir gecikme ile meyve vermeye başlar ve uzun süre meyve vermeye devam eder. Sahil yerlerdeki verimi de çok iyi olup yüksek verimli bir çeşittir. Ayrıca demonstratif çeşit olan Sweth Enn ise meyve kalitesi iri ve ürünü bütün sezona yayan bir çeşittir. Çeşidin meyve büyüklüğü bütün sezon

aynıdır. Meyve toplamaya çok elverişli bir bitki yapısı vardır. Hasat sonrası da meyvelerin dayanıklılığı iyidir. Bu çeşit bölge ilçelerinde adaptasyon ve verim amaçlı

olarak denenecek bir çeşit olup, konu ile ilgili olarak kurulacak demonstrasyon bahçeleri İl/ İlçe Müdürlüklerimizce takip edilecektir."

Çatak Projesi Tanıtım Toplantısı

Çarşamba ilçesi Ağcagüney Beldesinde 23.05.2013 tarihinde, Çatak Projesi Tanıtım Toplantısı düzenlendi. Toplantılara organik üretim yapan üreticilerimiz ve ÇATAK PROJESİ dahilindeki çiftçilerimiz katıldı. Yapılan konuşmalarda, özetle proje taleplerinin Çakmak Barajına sınırı olan parsellerden seçilerek içme suyunun ve dolayısıyla insan sağlığının korunmasının amaçlandığı belirtildi. 2011 yılında Çarşamba'da 2000 dekarla başlayan projenin, şu anda 7.300 dekar ve 312 çiftçi ile devam ettiği belirtildi. Proje alanının önümüzdeki yıllarda daha da genişletilerek baraja su sağlayan diğer köyleri de kapsayacağı vurgulandı.

Proje ile; bu alanlarda üretim yapan çiftçilerimiz dönüme 135 liralık destekten faydalananacak ve 2013 yılı itibarıyla 7800 dekar alanda 1.053.000 TL para

ödeneyecektir. İl Müdürümüz Kadir GÜVEN konuyla ilgili yaptığı açıklamada; "Oldukça kapsamlı olan ÇATAK projesi Samsun ilimizde Bafra İlçemizin 36 köyündeki toplam 16.000 da alan için 2.160.000 TL; Havza'nın 2 köyündeki 1.000 da alan için 60.000 TL; Alaçam'ın 3 köyündeki 2.200 da alan için 297.000 TL;

Ondokuzmayıs'ın 11 köyündeki 1.000 da alan için 60.000 TL ve Çarşamba'nın 20 köyündeki 7800 da alan için de 1.053.000 olmak üzere toplamda 5 ilçemizin 72 köyündeki 31.000 dekar alanda yürütülmektedir. Emeği geçen arkadaşlarımıza teşekkürlerimizi bildiririz."

Çatak Projesi Alanı Arttırıldı

Müdürlüğümüzce yürütülmekte olan "Çevre Amaçlı Tarımsal Arazi-lerin Korunması Programını Tercih Eden Üreticilerin Desteklenmesine Dair Karar gereği, İl Proje Uygulama Komisyonumuz Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Kadir GÜVEN Başkanlığında 29.04.2013 tarihinde toplanarak; Proje kapsamında 21.000 dekarlık alana ek olarak verilen 10.000 dekarlık alanın dağılımı gerçekleştirilmiştir.

Samsun ilinde; 2. Kategoride Havza İlçesi, 3. Kategoride Bafra-Alaçam- Çarşamba- 19 Mayıs ilçeleri olmak üzere toplam 5 ilçede ÇATAK Projesi dahilinde İyi Tarım ve Organik Tarım uygulanmaktadır. İlgili ilçelerde saha çalışmaları yerinde izlenerek rapor edilmiştir. ÇATAK Arazi Ön inceleme Çalışmalarında; Parsel bazında destekleme

yapıldığından ve Çifti Kayıt Sisteminde kayıtlı olan parsellerin de Proje bazındaki ekim alanları ile uyumlu olmaları gerektiğinden Parsel bilgileri ile ekim alanları uyumlu olmayanlar kesinlikle projeye dâhil edilmemiştir. Arazilerin tapu bilgilerine uyumlu olup olmadıkları

GPS aleti kullanılarak tespit edilmiş ve memleket uydu haritaları ile eşleştirme yapılmıştır.

Bu çerçevede 2012 yılı itibarıyla 21.000 da. olan Samsun ili ÇATAK Proje alanı, 2013 yılı Çatak Programında 31.000 da alana çıkarılmıştır.

Samsun İli Gıda Denetim Raporu

“ *Havaların ısınmaya başladığı şu günlerde halk sağlığını yakından ilgilendiren tüketime arz edilmiş hayvansal ürünlerde (Süt ve Süt Ürünleri, Kırmızı Et ve Ürünleri, Tavuk v.b) risk esaslı denetimler artırılarak yapılmaktadır. Halkımızın Gıda konusunda herhangi bir olumsuzlukla karşılaşması durumunda Alo 174 Gıda Hattını arayarak Müdürlüğümüze şikayetlerini bildirmeleri, yapılan denetimlerin hedefine ulaşmasında büyük katkı sağlayacaktır.* ”

Samsun Gıda Tarım ve Hayvancılık İl ve İlçe Müdürlüğümüz Gıda Kontrolörleri tarafından ilimiz genelinde 01.01.2013- 01.05.2013 tarihleri arasında yapılan denetim ve kontrol faaliyetlerinde;

646 adet Gıda-Üretim Yeri,

1778 adet Gıda-Satış Yeri, 1586 adet Gıda- Toplu Tüketim Yeri, 226 adet Gıda İthalat Ürünleri, 262 adet Gıda İhracat Ürünleri (155 adet Avrupa Birliği Ülkeleri dışı, 107 adet Avrupa Birliği Ülkeleri) olmak üzere toplamda 4498 adet Gıda İşletmesi denetlenmiş olup, yapılan

denetim sonuçlarına göre 33 adet İdari Para cezası kesilmiştir. Ayrıca ilimiz genelinde yapılan denetimlere paralel olarak alınan numunelerin 637'si olumlu, 18'i olumsuz ve 65'i sonuçlanmamış olmak üzere toplam 720 adet numune alınmıştır.

Çiğ Kanatlı Eti Denetimleri

İl Müdürlüğümüzce tüketicinin sağlıklı gıda tüketmesine yönelik resmi kontrolleri karartılıkla devam etmektedir. 5 Mart 2013 tarihinde yürürlüğe giren Et ve Et ürünleri Tebliği ile çiğ kanatlı etlerinin dökme olarak satışlarına belli şartları sağlamak koşulu ile izin verilmiştir. Dökme olarak satışa sunulan kanatlı etinin paketli satılan kanatlı etine oranla daha fazla risk taşıdığı unutulmamalıdır. Bu nedenle çiğ kanatlı eti satışı yapan veya ambalajlı kanatlı etini parçalayarak satacakların uymaları gereken teknik ve hijyenik şartlar vardır. Doğrudan dökmenin satışını yapacakların satış reyonunda soğuk zinciri korumalı ve çiğ etin sıcaklığının 4 OC'yi geçmeyecek şekilde muhafaza etmeleri ve etiket

bilgilerinin görünür yerde olması sağlanmalıdır.

Ambalajlı çiğ kanatlı etinin ambalajı açılarak parçalama yapıp tüketicilere sunacak perakendeciler ise daha özel koşullara tabidir. İlimizde özellikle risk algısı yaptığımız bu

konuda işyerlerini şimdiden uyarıyoruz. Ambalajın açılıp parçalama yapılacak yerin doğrudan satış ünitesinden ayrılmalı ve ortam ısı 12 OC'yi aşmayacak durumda ve teknik ve hijyenik koşulları uygun olmalıdır.

Kantin İşletmecilerine Hijyen Eğitimi

5 Şubat 2013 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan "Okul Kantinleri Özel Hijyen Yönetmeliği" içeriği gereğince okul yöneticileri ve okullarda faaliyet gösteren gıda işletmelerine yönelik Hijyen Eğitimleri; Samsun Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü'nce, İlkadım, Atakum, Canik, Tekkeköy, Çarşamba, Terme, Salıpazarı, Ayvacık, Bafra, Alaçam, Yakakent, 19 Mayıs, Kavak, Havza, Vezirköprü, Asarcık ve Ladik ilçelerinde bulunan okul yöneticileri ve kantin işletmecilerinden oluşan toplam 578 kişinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Düzenlenen Hijyen Eğitim Semineri ile; gıda hijyeni, kişisel hijyen, işletmeye özgü gıdalarda oluşabilecek tehlikeler, gıdanın uygun şartlarda işlenmesi ve depolanması ile sıcaklık kontrolünün önemi, yönetmelik kapsamında belirtilen özel hijyen şartları, satışa ve tüketime sunulan gıdaların güvenilirliği ve kontrolüne ilişkin usul ve esasları ile ilgili kapsamlı bilgi verildi. Akabinde projenin eğiticilerinden oluşan İlçe Müdürlüğü personeline (kendi ilçelerindeki MEB bünyesinde çalışan gıda işletmecilerine yönelik eğitim seminerlerini yürütmeleri

amacıyla) İl Müdürlüğümüz toplantı salonunda eğitim semineri verilerek "Eğiticilerin Eğitimi" de gerçekleştirilmiştir.

Gıda Sektörü Eğitim Projesi Toplantısı

İlkadım İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğümüz tarafından hazırlanan ve gerçekleştirilecek olan "İlkadım İlçemizde Gıda Satış ve Toplu Tüketim Yerleri İçin İyi Hijyen Uygulamaları, Güvenilir ve Sağlıklı Gıda Sunumu Eğitim Projesi" 11.04.2013 Perşembe günü başladı.

İlkadım Kaymakamlığı, Samsun Lokantacılar Odası Başkanlığı, Esnaf Odaları Başkanlıkları, Samsun Toprak Mahsulleri Ofisi Müdürlüğü ile işbirliği halinde yürütülecek olan proje, 2013 yılı içerisinde Ekim ayının sonuna kadar tamamlanacaktır.

Proje dâhilinde verilecek olan eğitimle; ilçemiz sınırlarında faaliyet gösteren gıda satış, toplu tüketim yerlerinde; iyi hijyen uygulamaları, gıdanın üretimi, muhafazası ve tüketiciye sunumuna kadar olan sürecin her aşamasında güvenilir ve sağlıklı gıdanın sağlanabilmesi ile ekmek israfının önüne geçilmesi hedeflenmiştir.

Esnaf odaları başkanları

tarafından, her hafta yapılacak olan eğitime katılacak işletme sahipleri belirlenecek ve katılımları sağlanacaktır. İşletme sahipleri 80'li gruplar halinde, İlkadım Kaymakamlığı konferans salonunda eğitime alınacaktır.

Proje ile eğitime alınacak hedef kitleyi; ilçemiz sınırları içerisinde faaliyet gösteren lokanta ve restoran işletmecileri, kasaplar,

balıkçılar, market ve bakkallar, pazarcılar, manavlar, toptancılar, kuruyemişçiler, baharatçılar, büfeci ve şekerlemeciler, tavukçular, kahvehaneler, pideciler, dönerciler, tüm fastfood çalışanları, çaycılar ile belediye zabıta personelleri oluşturmaktadır.

Proje kapsamında katılımcılara eğitime katılım belgesi verilecektir.

Atakum'da Tıbbi ve Aromatik Bitki Yetiştiriciliği Kursu Sona Erdi

Atakum İlçe Müdürlüğümüz ile Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü'nün; İlçemize bağlı Özören Köyünde ortaklaşa düzenlediği "Tıbbi ve Aromatik Bitki Yetiştiriciliği Kursu" tamamlanmıştır.

Törene Kaymakamımız Salim Demir'in yanı sıra, kamu kurum ve kuruluş idarecileri ile OMÜ Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümü öğretim üyelerinden Prof. Dr. Kudret Kevseroğlu da katılmış ve konunun önemi hakkında kısa bir konuşma yapmıştır.

Terme İlçesinde Fındık Zurufu Kompostu Uygulaması

Bakanlığımız tarafından uygulamaya konulan, Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü ile İl Müdürlüğümüz işbirliğinde yürütülmekte olan ve Terme Ziraat Odası Başkanlığının mekanizasyon desteği sağladığı "Tarımsal Yeniliklerin Yaygınlaştırılması Projesi" çerçevesinde, Araştırma-Yayın- Çiftçi bağının güçlendirilmesi amacıyla yönelik projelerden; "Fındık Zurufu Kompostunun Bazı Meyve Türlerinde Toprak Düzenleyici ve Besin Maddesi Olarak Kullanımının Yaygınlaştırılması Projesi" kapsamında kamuoyunu bilgilendirmek üzere Terme İlçesindeki bir üreticiye ait Fındık bahçesinde kompost uygulaması yapıldı.

Terme Kaymakamı Fahri MERAL, Terme Belediye Başkanı Ahmet YİRMİBEŞOĞLU, İl Müdürümüz Kadir GÜVEN, Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürü Dr. Hasan ÖZCAN, İl Müdür Yardımcımız Nail KIRMACI, Şube Müdürlerimiz, Ziraat Odası Başkanı M.Yetkin KARAMOLLAOĞLU, Üretici Birlikler, çeşitli tarımsal kurum ve kuruluş temsilcileri, Tarımsal Kalkınma Kooperatiflerinin temsilcileri, İl ve İlçe Müdürlüklerinden teknik personellerin ve çok sayıda çiftçinin katıldığı ve proje yürütücüler Mühendis Mustafa Rasi Uysal ile Mühendis Tufan Aydın'ın

da hazır bulunduğu etkinlikte söz alan Proje lideri Dr. Gülen ÖZYAZICI; Organik maddenin, toprağın su tutma kapasitesini artırdığını, infiltrasyonu artırarak yüzey akışını azalttığını, toprağın havalanmasını sağladığını, toprağı bitki besin elementlerince zenginleştirdiğini, toprak verimliliğini artırdığını ve netice olarak da ürünün kalite ve miktarını artırdığını ifade ederek, Bölgemizde bol miktarda ve artık olarak bulunan, organik madde içeren bu materyallerin tarımsal üretimde kullanılmasının ekonomik açıdan özellikle düşünülmesi gereken bir konu olduğunu vurgulamış ve bu amaç bakımından Samsun böl-

gesinin önemli ürünlerinden fındığın üretim atığı olan zurufun çok önemli olduğunu ve uygulamanın yaygınlaştırılmasını hedeflediklerini belirtmiştir. Akabinde konuşma yapan İl Müdürümüz Sayın Kadir GÜVEN; Sonuçlandırılan birçok projeye göre Fındık zurufu kompostunun gerek besin maddesi içeriği ve gerekse toprakların yapısal durumunu iyileştirmesi yönüyle önemli bir organik madde kaynağı olduğunu ve bu nedenle de tarımsal bir yenilik olarak çiftçi şartlarında yaygınlaştırılması için 2013- 2014 yıllarını kapsayan 2 yıl süreli bu proje kapsamında çalışmalarına başlandığını ifade etmiştir

Kayın Mantarı 200 Ailenin Geçim Kaynağı Olacak

Yakakent İlçesinde Kayın Mantarı yetiştiriciliği çalışmaları başlatıldı. İlçe Müdürlüğü teknik personelince yürütülen çalışmalarda meşe, gürgen, kayın, akasya, akçaağaç ve kavak kütüklerinden faydalanılmakta ve ayrıca

dip kütüklerinde de üretim teşvik edilmektedir.

İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürü Mustafa Kökduman'ın verdiği bilgilere göre; Kayın mantarı lezzetli, protein içeriği yüksek ve tüketim kalitesi oldukça iyi bir besin

maddesi olup, organik olarak yetiştirilebilme imkânı nedeniyle katma değeri yüksek ürün elde edilebilmektedir.

Yaklaşık 200 ailenin yer aldığı projede üretime geçen işletmelerin ürün kalitesi ve getirisinden memnun olduğunu belirten Yakakent Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürü Mustafa Kökduman; kayın mantarının perakende olarak kilogramının 7-8 TL, toptan satışlarda ise 5 TL'dan alıcı bulunduğunu söyleyerek, küçük alanlarda katma değeri yüksek olan bu üretim dalının hem ürün çeşitliliği, hem de çiftçi gelirleri bakımından Yakakent için önemli bir seçenek olduğunu ifade etmiş, kütüklerde kayın mantarı yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılacağını ve destekleneceğini belirtmiştir.

Kavak'ta İyi Tarım Uygulamaları Gençlere Anlatıldı

İyi Tarım Uygulamaları kapsamında ve örnek çiftçi yetiştirmek gayesi ile 14.04.2013 tarihinde; Kavak İlçesi Atatürk YİBO ve Çakallı İlköğretim Okullarındaki geleceğimizin emanetçileri olan 6-7-8. sınıf öğrencisi çocuklara yönelik olarak, İl Müdürlüğümüz İyi Tarım Uygulamaları Uzmanı Ziraat Yüksek Mühendisi Aysel ALTAY tarafından bilinçlendirme eğitimi verilmiştir.

Bu eğitim sayesinde, hedef kitle olan gençlerimize; sağlıklı gıda üretimi ve tüketiminin tek yolunun İyi Tarım Uygulamaları olduğu anlatılarak İyi Tarım Uygulamalarının gerek kaliteli, verimli bir tarımsal üretim ve gerekse de güvenli gıda tüketimi açısından oldukça önem

arz ettiği, çiftlikten sofraya kadar uzanan bütün üretim ve pazarlama aşamalarını kapsadığı, İTÜ sertifikasının da ürünün markası niteliğinde olduğu ve bu sayede

üreticilerimizin kazancının ve rekabet gücünün artması yanında tüketicilerin de sağlığının korunmuş olacağı gibi bilgiler aktarıldı.

Organik Tarım Sağlıklı Öğrenci Projesi

Ondokuzmayıs Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğümüzde düzenlenen Organik Tarım Eğitimleri kapsamında Esentepe İlköğretim Okulu öğrencilerine Organik Tarım Paneli düzenlendi.

Panelde öğrencilere bilgi veren Ziraat Mühendisi Halit Kivanç SEKBAN; eğitimlerde ilköğretim çağındaki 35 öğrenciye bilgi sunduklarını, eğitimler kapsamında yapılan çalışmalarda öğrencilerin ilgi ve alakasından memnun kaldıklarını dile getirdi. Sekban, söz konusu eğitimlerin "Organik

Tarım nedir?", "Organik Tarımın Çevreye ve İnsan Sağlığına Faydaları" konularının yanında, evsel atıkların değerlendirilmesi gibi birçok konuda bilgiler verildiğini söyledi.

İlçe Müdürü Mehmet GÜL ise; Organik Tarım bilincinin küçük yaşlarda insanlara kazandırılmasının

önemli olduğunu ve bu hassasiyetle öğrencilere eğitimler verdiklerini söyleyerek, çalışmalarda kendilerine yardımlarını esirgemeyen Ondokuzmayıs Esentepe İlköğretim Okulu yöneticilerine de ayrıca teşekkür etti.

Ondokuzmayıs İlçesinde Kesme Çiçek Yetiştiriciliği Günü

Ondokuzmayıs Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğümüz tarafından Kesme Çiçek Yetiştiriciliği ile ilgili olarak düzenlenen Tarla Günü, İlçede Kesme Çiçek Yetiştiriciliğinin Geliştirilmesi Projesi kapsamındaki kesme çiçek üreticisi AYDIN ailesinin serasında gerçekleştirildi. Katılımın ve ilginin yoğun olduğu Tarla Günü; Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürü Mehmet Gül, İl Müdürümüz Kadir Güven, Şube Müdürlerimiz, İlçe Belediye Başkanı Osman TOPALOĞLU, Ziraat Odası Başkanı Bayram KONUŞ, personel, muhtarlar ve çiftçilerin katılımı ile gerçekleştirildi.

Etkinlikte konuşma yapan Ondokuzmayıs Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürü Mehmet GÜL ; " İlçemizde 12 dekar kapalı ve 20 dekar açık alanda olmak üzere 32 dekar alanda süs bitkisi yetiştiriciliği

yapılmakla birlikte, çeşit olarak; gül, krizantem, glayöl, cipso, karanfil ve gerbera yetiştirilmektedir. Kesme çiçek üretimi konusunda ilçemiz iyi bir altyapıya sahiptir. Çiftçilerimiz ve İlçe Müdürlüğümüz bu alandaki koordineli çalışmalarını sürdürmektedir."

dedi. Samsun Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Kadir Güven de; çiçekçiliğin katma değeri yüksek bir üretim konusu ve yetiştiriciler açısından bir fırsat alanı olduğunu belirterek emeği geçenlere teşekkürlerini bildirmiştir.

Kavak'ta Yem Bezelyesi Tarla Günü

İlçemiz Bayındır Köyü'nde Yem Bezelyesi Tarla günü düzenlendi. Tarla gününe Kavak Kaymakamı Bünyamin BİLGİN, İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdür Yardımcısı Nail KIRMACI, Şube Müdürleri, Kurum Amirleri, İlçe Müdürleri/ Personelleri, Ziraat Odaları Temsilcileri ve Çiftçiler katıldı.

İlçe Müdürü Fevzi ÇALIŞICI yaptığı konuşmada: Yem bitkileri yetiştiriciliğinin hayvancılığın olmazsa olmazlarından olduğunu, hayvan beslenmesinde önemli bir yere sahip olan kaba yem fiyatlarındaki son yıllardaki artış nedeniyle alternatif ürünlerin yetiştirilmesinin zorunlu hale geldiğini belirtmiştir. Konu ile ilgili İl Müdür Yrd. Nail KIRMACI yaptığı

konuşmada; yem bitkilerinin hayvan beslenmesindeki öneminden bahsederek, halen kendimize yeter bir noktada olmadığımızı, fakat yapılan desteklemelerle belirli mesafelerin kat edildiğini, yem bitki-

si yetiştiriciliğinde Samsun'un önemli bir yerde olduğunu, fakat bunun yeterli olmayacağını şu an burada yapılan çalışmanın doğru yolda olduklarını gösterdiğini ifade etmiştir.

Bafra İlçesinde Yem Bezelyesi Tarla Günü Yapıldı

Bafra İlçesi'ne bağlı Tepecik Köyü'nde Yem Bezelyesinde Hasat ve Tarla Günü yapıldı. Etkinliğe; İl Müdürümüz Kadir Güven, Bafra İlçe Müdürü Ahmet Dursun, Şube Müdürü Erol Baş, çevre ilçelerin Müdürleri, İl Müdürlüğümüz ve Bafra İlçe Müdürlüğü personeli, Köy muhtarları, çok sayıda çiftçi ve vatandaş katıldı.

Bafra Gıda, Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürü Ahmet Dursun; % 25- 30 gibi protein oranına sahip yem bezelyesinin tek başına yedirilmesinin tavsiye edilmediğini, ancak diğer kaba yemlerle karıştırılarak yedirilmesinin önerildiğini belirterek, yem bezelyesinin hem süt ve hem de et veriminde büyük katkı sağladığını söylemiştir.

İl Müdürümüz Kadir Güven ise konuşmasında; 2012 yılında yaşanan yem krizinden sonra genel olarak yem bitkisi ekilişlerinde büyük

bir artış yaşandığını, bölge hayvancılığı bakımından olmazsa olmaların başında gelen kaliteli kaba yem ihtiyacını karşılamak amacıyla,

yüzde 30'lara varan düzeylerde protein içeren yem bezelyesinin bölge hayvancılığı için çok önemli olduğunu belirtmiştir.

Bakanlık Müşaviri Biçerdöver Dane Kayıpları İçin Samsun'da

2013 yılı rehberlik ve denetim faaliyetleri çerçevesinde "Biçerdöver ile hasatta dane kaybını önlemek amacıyla, İl Müdürlükleri tarafından yürütülen çalışmalara nezaret etmek, yönlendirmek, sorunları ve çözüm önerilerini ortaya koymak, ayrıca illerin hububat üretim ve verimlerini tespit etmek" konu başlıklı rehberlik çalışması için ilimiz

de bulunan Bakanlığımız Müşaviri Erkan YILDIRIMKAYA, İl ve İlçe Müdürlüklerimizde konu ile ilgili çalışmalarda bulunan personel ile görüş alışverişinde bulundu. YILDIRIMKAYA konuşması sırasında; "Ülkemizde yaklaşık 9,5 milyon hektar buğday ekiliş alanı olup, maddi değeri 158 milyon TL olan 320 bin ton buğdayı dane kaybı olarak kaybetmekteyiz" dedi.

Çiftçilerimizin Dikkatine: Anız Yakmayınız!

Ülkemizde olduğu gibi ilimizde de hasat sonrası yakılan anızlar büyük tehlike oluşturmaktadır. Gerek tedbirsizlik ve dikkatsizlik, gerekse toprak işlemeyi kolaylaştırmak gibi nedenler ile çiftçilerimiz bütün uyarılara rağmen tarlada kalan arpa ve buğday saplarını, anız ve kuru otları yakmaktadırlar.

İl Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Kadir GÜVEN konu ile ilgili yaptığı açıklamada; Tarım alanlarında kaydedilen teknolojik gelişmeyle birlikte, hububat hasadı yapan biçerdöverlerin bitki saplarını yüksekten kesmesiyle tarlalar üzerinde bırakılan atık miktarının arttığını vurguladı. GÜVEN; "Anız Yangınları; toprağın yapısında ve bitki büyümesinde önemli fonksiyonu olan organik maddeyi azaltmakta,

toprak sıcaklığının yükselmesi sonucu toprağın mikrobiyolojik aktivitesi gerilemekte ve biyolojik denge bozulmaktadır. Sonuç itibari ile toprağın fiziksel, kimyasal ve biyolojik özelliklerinin bozulması sonucu verimlilik düşmektedir. Ülkemiz için maddi ve manevi kayıplara sebep olan Anız Yangınları, kaybolan doğal kaynaklarla beraber yanmış tarlalar ve ormanlık alanlar kötü bir görüntü sergilemekte ve ülke turizmini daha olumsuz yönde etkilemektedir. Bununla beraber anız yangınları sonucu tarladan geçmekte olan enerji nakil hatları ile haberleşme hatları büyük ölçüde zarar görmektedir."

Kadir GÜVEN konuşmasının devamında; Anız yakmanın yasak olması nedeniyle anız yakanlar hakkında 2872 sayılı Çevre Kanunu,

765 Sayılı Türk Ceza Kanunu ve 5326 Sayılı Kabahatler kanununun ilgili maddeleri gereği yasal işlem yapılacağını, vatandaşların bu konuda dikkatli olmalarını, anız yakılması olayı gördüklerinde; 177 orman yangını; 156 Jandarma imdat; 155 Polis İmdat ve 110 İtfaiye ye ücretsiz olarak bildirebileceklerini belirtti.

İlimiz sınırları içerisinde ikinci ürün ekilişi yapıldığından, 2872 Sayılı Çevre Kanunu'nun , Ek-1 Maddesinin (Ek: 26/4/2006 – 5491/23 md.) c bendinde "ikinci ürün ekilen yörelerde valiliklerce hazırlanan eylem plânı çerçevesinde ve valiliklerin sorumluluğunda kontrollü anız yakmaya izin verilebilir." açıklamasına göre Valiliğimizce kontrollü anız yakılmasına izin verilecektir.

TÜRKİYE V. ORGANİK TARIM SEMPOZYUMU
25-27 EYLÜL 2013
SAMSUN

**Türkiye V. Organik Tarım Sempozyumu Ondokuzmayıs
Üniversitesi'nin önderliğinde, Gıda Tarım ve Hayvancılık
Bakanlığının katkılarıyla 25-27 Eylül 2013 tarihleri
arasında Samsun'da gerçekleştirilecektir.**

Ülkemizde bir yılda **israf edilen ekmekle**
500 okul yapılabilir

www.ekmekisrafetme.com

